

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 – Reacties op amendementen.....	2
Vragen over wet- en regelgeving.....	13
Factsheet termijnen gehele wetsvoorstel.....	13
Algemene spreeklijn Toeslagenstelsel.....	16
Algemeen spreeklijn regelingen.....	17
Algemeen spreeklijn OGS.....	18
Hoofdstuk 2 – CAF.....	19
Beoordeling institutionele vooringenomenheid.....	19
Bewijslastverdeling.....	21
Definitie ernstige onregelmatigheden.....	22
CAF-zaak vergelijkbaar met CAF-11.....	23
Toezicht op beoordeling van CAF-zaak.....	24
Brief ouders geen compensatie.....	25
Beoordeling Commissie van Wijzen.....	26
Ouders in meerdere CAF-groepen.....	27
Automatische individuele beoordeling.....	28
Geen verschillende behandeling CAF-11 en overig.....	29
Informerende ouders individuele beoordeling.....	30
Verschillende regelingen.....	31
CAF - Bij doorvragen.....	32
Hoeveel geld uitgekeerd.....	32
Hoofdstuk 3 – Vangnetbepaling.....	33
Voor wie is de vangnetregeling.....	33
Schrijnende situatie.....	34
Hoogte bedrag vangnetregeling.....	35
Bedrag bovenop andere tegemoetkomingen.....	36
Hoe werkt vangnetbepaling.....	37
Q. Hoe werkt de vangnetbepaling.....	37
Aanvraag extra compensatie.....	38
Commissies ter beoordeling.....	39
Afwijken adviescommissie.....	40
Kan de ouder in bezwaar.....	41
Hoe lang duurt de beoordeling.....	42
Aanvraag zonder compleet dossier.....	43
De betrokken commissies.....	44
Wanneer welke commissie.....	45
Hoofdstuk 4 - Hardheidsclausule.....	46
Bezwaar en beroep hardheidsclausule.....	46

Hardheidsclausule individuele gevallen.....	47
Waarom geen algemene hardheidsclausule?.....	48
Afwijzing verzoek hardheidsclausule.....	49
Afbakening hardheidsclausule.....	50
Hardheidsclausule - Bij doorvragen:.....	51
Invoeren mogelijkheid bezwaar en beroep.....	51
Hoofdstuk 5 - hardheidsregeling.....	53
6 maandstermijn hardheidsregeling.....	53
Hardheidsregeling uitwerking.....	55
Verzamelregeling.....	56
Hardheidsregeling tijdelijk.....	57
Beroep op hardheidsregeling.....	58
Verschil herziening-hardheidsregeling.....	60
Bewijslast hardheidsregeling.....	61
Hoofdstuk 6 – O/GS.....	63
Criteria kwalificatie OGS.....	63
Wie beoordeelt O/GS?.....	64
Onterecht OG/S altijd schrijnend.....	65
Criteria O/GS.....	67
Wie beoordeelt sprake O/GS.....	68
Nieuw O/GS-beleid.....	69
Geen O/GS-kwalificatie meer.....	73
Slechter af nieuw beleid.....	78
Vragen over commissies (taken en functioneren).....	79
Openbare procedure samenstellen commissies (SP).....	79
Bemensing onafhankelijke commissies.....	80
Gebruikte informatie onafhankelijke commissies.....	81
Hoofdstuk 7 – Adviserende commissies.....	82
Leden Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag.....	82
Taken Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag.....	83
Betalen leden bestuurlijke adviesraad KOT.....	84
Leden Ouder- en kindpanel.....	85
Wijze samenstelling kindpanel.....	86
Taken Ouder- en kindpanel.....	87
Vergoeding ouderpanel.....	88
Q: Waarom is er geen vergoeding voor ouderpanel?.....	88
Aansluiting maatregelen op vraag gedupeerden ouderpanel.....	89
Wijze van advies ouder-kindpanel.....	90
Vergoeding leden Ouder- en kindpanel.....	92
Hoofdstuk 8 – Commissie van Wijzen.....	93
Belangrijk: Spreeklijn werkwijze Commissie van wijzen.....	93
Werkwijze en samenstelling commissie van Wijzen.....	96

Start c ie der Wijzen.....	97
Hoofdstuk 9 – Bezwaarschriftencommissie.....	98
Bezwaarschriftenadviescommissie.....	98
Start c ie bezwaarschriften.....	99
Hoofdstuk 10 – Commissie schadevergoeding.....	100
Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade.....	100
Hoofdstuk 11 – Proces voor ouders en uitvoering.....	102
Spreeklijn proces voor de ouders en uitvoering.....	102
Spreeklijn inzagerecht.....	107
Herstelorganisatie BD.....	110
Hoofdstuk 12 – Herstelorganisatie BD.....	110
Factsheet herstelorganisatie.....	110
Opzetten crisisorganisatie.....	113
Etnisch profileren.....	114
Hoofdstuk 13 – etnisch profileren.....	114
Bijdrage Spreeklijn etnisch profileren.....	114
Factsheet risicoselectie binnen de Belastingdienst (blauw).....	116
Juridisch toegestaan selecteren op nationaliteit.....	124
Beleidsmatige invulling.....	126
Etnisch profileren overheidsbreed.....	127
Verbetermaatregelen in afwachting AP.....	128
Verbetermogelijkheden tegengaan discriminatie.....	130
Verbetermogelijkheden tegengaan discriminatie.....	132
Openbaar maken selectieregels.....	136
Opbouw selectiemodule.....	137
Onderzoek AP.....	138
Afronding onderzoek AP.....	139
Procedureel antwoord, bij andere vragen over nationaliteit in risicomodellen en selectieregels.....	140
Hoofdstuk 14 – Proces.....	141
Duidelijkheid overige ouders.....	141
Overig.....	142
Hoofdstuk 15 – overig	142
Ombudsman.....	142
Datalek.....	143
Uitvoeren BD.....	146
Hoofdstuk 16 	149
Spreeklijn Onderzoeksbureau Integriteit Financiën.....	149
Rapport integriteit Kamer.....	153
Meenemen signalen.....	154
Top Belastingdienst.....	155
Vormgeving rapport.....	156
Duur proces.....	157

Andere signalen en misstanden.....	158
Q. Doet u aangifte?.....	159
Intranetbericht en persvragen.....	160
Hoofdstuk 17 – Presentaties.....	161
Documenten CDA verstrekken.....	161
Presentaties – bij doorvragen.....	162
Welke informatie wordt gedeeld.....	162
Stavaza wob-verzoek verslagen MT.....	163
Integraal openbaar.....	164
Welke informatie krijgt de informatie.....	165

Verwachte amendementen en appreciaties

[1] **VVD** wil in de wet opnemen dat de uitvoering **geëvalueerd** wordt. Dit omarm ik.

- Prima voorstel. We willen hoe dan ook te allen tijde zelfkritisch kijken naar hoe de uitvoering loopt zodat we waar nodig kunnen leren en bijsturen. Een evaluatie past volledig in dat voornemen.

[2] **CDA** vraagt om in de wet op te nemen dat ouders recht hebben op inzage in hun dossier. Dit **ontraad** ik.

- Uiteraard hebben ouders **recht op inzage in hun dossiers**. Dit heb ik al bij herhaling uitgesproken dus daarmee is dit amendement onnodig.
- Wel meen ik oprecht dat het **niet in het belang** van de ouders is om hun **generieke en volledige** dossiers op te vragen. Hier zit zeer veel informatie in die geen enkele relatie heeft tot de vraag of/hoe ze in aanmerking komen voor een van de regelingen.
- Daar komt bij dat het arbeidsintensief is om deze dossiers voor te bereiden. Zeker als het gaat om de jaren voor 2012. Ik denk dat het belangrijkste is dat we ons nu **richten** op het **herstel** van de ouders en hun gerichte informatiebehoefte. Omdat ik de informatiebehoefte van de ouders wel zeer goed begrijp heb ik een **alternatieve procedure** ontwikkeld waarbij we met ouders in gesprek gaan over de informatie die ze willen en deze zo specifiek mogelijk aanleveren. De Nationale ombudsman heeft hierop meegedacht en volgt deze pilot intensief.

[3] CDA vraagt om de beslistermijn bij de vangnetregeling te verkorten van 6 maanden naar 3 maanden. Deze motie **ontraad** ik.

- In feite komt het verzoek erop neer dat de AMvB op zeer korte termijn gereed zal moeten zijn waarna ook beslissingen op korte termijn moeten volgen.
- Het kost tijd om de AMvB zorgvuldig op te stellen. De Commissies moeten ervaring opdoen met de beoordelingen. Daarna brengen zij advies uit over de AMvB. Vervolgens moet deze worden opgesteld en volgt een voorhang bij de Tweede Kamer. En dan volgt nog een adviesaanvraag bij de Raad van State.
- Uiteraard zal de Belastingdienst/Toeslagen er alles aan doen om, zodra de AMvB er eenmaal is, samen met de ouder **zo spoedig mogelijk** een beslissing te nemen op het verzoek.
- De **persoonlijk zaakbehandelaar** zal de gedupeerde ouder bij dit alles ondersteunen.
- Alles wordt in het werk gesteld om in overleg met de ouders tot een **passende oplossing** te komen en juridische procedures zo veel mogelijk te voorkomen.

- [4] CDA vraagt om de voorhangprocedure bij AMvBs en ministeriele regelingen vast te leggen in de wet. Deze motie **omarm** ik. Ik ben het volledig eens met het CDA dat het belangrijk is **uw Kamer te betrekken**.
- Daarom heb ik de **voorhangprocedure** voor de **AMvB** al in de wet geregeld.
- Ook heb ik u al een **concept-ministeriële regeling** gestuurd die zelfs nog niet helemaal gereed is.
- Ik kan u **toezeggen** dat ook voor de andere onderliggende ministeriële regelingen te doen voor dit wetsvoorstel, maar ben **ook bereid** dit in de wet op te nemen.

[5] **SP** vraagt om alle ouders met **een O/GS-** kwalificatie die de Belastingdienst niet meer kan motiveren in aanmerking te laten komen voor de **compensatieregeling**. Hoewel ik de intentie omarm, **ontraad** ik de gekozen vorm.

- Met de SP ben ik van mening dat het **heel kwalijk** is dat ouders – naar de huidige inzichten – ten onrechte een kwalificatie O/GS gekregen hebben. En al helemaal als dit niets eens meer gemotiveerd kan worden.
- Precies om deze ouders tegemoet te komen heb ik het met de **nota van wijziging** mogelijk gemaakt dat ook deze ouders in aanmerking komen voor de **vangnetbepaling**.
- Daarbij kan ik ook **expliciet bevestigen** dat de **bewijslast** in dit geval aan de kant van de **Belastingdienst** ligt. Indien wij niet kunnen aantonen dat een O/GS kwalificatie terecht was, dan dienen we in het voordeel van de ouder te beslissen. Tenminste, in die gevallen dat de onterechte OG/S kwalificatie tot schrijnende gevolgen heeft geleid.
- Wel moeten we nog nader uitwerken **wat** in het geval van onterechte O/GS een **passende regeling** is. Het is namelijk niet zo dat alle onterechte O/GS kwalificatie direct tot schrijnende situaties geleid hebben. Er zijn bijvoorbeeld veel ouders die weliswaar geen persoonlijke betalingsregeling hebben gekregen, maar wel in aanmerking kwamen voor de standaard betalingsregeling waarmee ze in twee jaar van hun schuld af waren. Er zijn ook ouders die door deze

terugbetaling niet in een schrijnende situaties zijn beland.

- Zodra wij de AMvB bij de vangnetbepaling hebben uitgewerkt krijgt u deze als **Kamer** nog te zien om hierover **mee te denken**.

[6] SP vraagt om in de wet op te nemen dat leden van het **ouderpanel** een **vergoeding** krijgen. Hoewel ik de intentie omarm, **ontraad** ik deze vorm.

- Mijn intentie is om het ouderpanel **maximale vrijheid** te geven om hun eigen rol en werkzaamheden in te richten. Daarom heb ik er bewust voor gekozen om hierover zo min mogelijk vast te leggen in de wet of een instellingsbesluit.
- Tegelijk ben ik het wel met de SP eens dat het **passend** is om deze ouders **een vergoeding** te bieden. Omdat er geen instellingsbesluit is, is de vorm die gehanteerd wordt bij de commissies niet mogelijk, maar ik **onderzoek** hoe dit wel geregeld kan worden.

- [7] GroenLinks vraagt om een prominentere rol voor de Nationale ombudsman bij het toezicht op de uitvoering. De ombudsman heeft op grond van diverse wetten de benodigde bevoegdheden om zijn onderzoek uit te oefenen
- Ik begrijp **de wens** om hem actief te betrekken bij het toezicht op de uitvoering en ik zou het **ook fijn vinden** als hij hier een rol in wil nemen
- De Ombudsman gaat alleen **zelf over zijn agenda**
- Zoals ik heb aangekondigd wil ik werk maken van **evaluatiemomenten** op de uitvoering inbouwen. In ieder geval een na de proefperiode en een afsluitende evaluatie
- Ik zal met de Ombudsman in overleg treden over **een actieve rol** bij deze voorgenomen evaluaties
- Hiermee kan **zijn inbreng betrokken** worden in de uitvoering.

- [8] GroenLinks vraagt om een **tekstuele wijziging** omtrent de **bewijslast**, namelijk om te benoemen dat het aannemelijk moet worden gemaakt dat een ouder in aanmerking komt, zonder hiervoor expliciet naar de ouder te wijzen. Dit kan ik **omarmen**. De voorgestelde tekstuele **wijziging past volledig bij de aanpak** die willen volgen, met een **gezamenlijke inspanningsverplichting** door de ouder en persoonlijke behandelaar. Ik heb de werkwijze zoals GroenLinks benoemt al bij herhaling bevestigd dus zie ook geen reden om dit niet ook in de wet aan te scherpen.

[9] GroenLinks vraagt om de mogelijkheid tot **bezwaar en beroep** op te nemen bij de **hardheidsclausule**. Dit **ontraad** ik.

- De hardheidsclausule ziet op het vormen van een **beleidsregel** voor de **toekomst** bij **niet-voorzien** en **niet-beoogde gevolgen**.
- Er is geen bezwaar en beroep mogelijk
- Het is namelijk een bevoegdheid die nauw samenhangt met **beleidsmatige oordelen** over de **vormgeving** van de **wet- en regelgeving**.
- Het huidige proces heeft **voldoende waarborgen**.
- Bovendien is **wel bezwaar en beroep** mogelijk tegen de **uiteindelijke beschikking**.
- Een rechter zal hier ook naar kijken.
- Bezwaar en beroep bij de hardheidsclausule leidt tot verder tot een **haast onmogelijke uitvoering** van de wet omdat de facto elke door de belanghebbende ervaren onbillijkheid van de wet voor bezwaar en beroep vatbaar zou zijn.
- Er wordt een grote stroom aan bezwaren en beroepen verwacht die over het algemeen niet kansrijk zal zijn.
- Het kabinet ziet geen reden het onderhavige wetsvoorstel op dit punt te amenderen.
-

(10). GroenLinks vraagt om een verkorting van de beslistermijn bij een verzoek om een hardheidstegemoetkoming van 6 maanden naar 3 maanden. Dit ontraad ik.

- Om een goed beeld te krijgen van iedere situatie is veel overleg en zoekwerk nodig.
- Het gaat om factfinding waar soms vele jaren terug moet worden gegaan.
- Een termijn van 3 maanden is daarvoor echt tekort. Dit is voor de uitvoering echt niet werkbaar.

Factsheet termijnen gehele wetsvoorstel

1. Hardheidsclausule

- De doorlooptijd kan sterk verschillen afhankelijk van de aard van de onbillijkheid, de complexiteit, de aantallen burgers die het betreffen en de mogelijkheden in de uitvoering. Het stappenplan ziet er zo uit:
- Het ministerie van Financiën moet beoordelen of in de voorgelegde situatie sprake is van een onbillijkheid van overwegende aard.
- Vervolgens moet bepaald worden hoe dit opgelost kan worden en deze oplossing moet vastgelegd worden in een beleidsregel.
- Ook moeten de budgettaire effecten en de uitvoeringskosten in kaart gebracht worden en moet. Daarnaast moet de beleidsregel afgestemd worden met de toeslagdepartementen.
- Vervolgens moet de in een beleidsbesluit opgenomen beleidsregel gepubliceerd worden.

2. Hardheidsregeling

Duur	Actie
Start	Ouder dient verzoek om toepassing hardheidsregeling in bij de Belastingdienst/Toeslagen.

Max. 6-12 maanden	Voorgesteld artikel 49, negende lid, Awir: De beschikking tot toekenning van de hardheidstegemoetkoming (...) wordt vastgesteld binnen een termijn van zes maanden na ontvangst van het verzoek (...). Deze termijn kan eenmaal met maximaal zes maanden worden verlengd.
0-12 maanden	TOTAAL

3. Vangnetbepaling

- In onderstaande tabel zijn de diverse stappen bij toepassing van de vangnetbepaling beschreven.
- Van een aantal stappen is de duur onbekend. Dit zal zich in de praktijk moeten uitwijzen.
- Van de stappen waarvoor de duur wel bekend is, is de duur tezamen tussen de ruim 8 maanden en een kleine 11 maanden. Hierbij is geen rekening gehouden met spoedprocedures die de termijn bij sommige stappen enigszins kunnen verkorten. We zijn daarbij wel afhankelijk van goedkeuring voor een spoedprocedure van anderen, zoals de RvS.

Duur	Actie
Start	Ouder dient verzoek om toepassing vangnetbepaling in bij Belastingdienst/Toeslagen.
Onbekend	Belastingdienst/Toeslagen neemt zo nodig contact op met ouder voor aanvullende informatie.
Onbekend	Beoordeling + advies over kader AMvB door commissie van wijzen en/of

	commissie aanvullende schade
0-2 maanden	Eventueel wachten op adviezen commissie(s) over andere verzoeken
1,5 - 2 maanden	Kader uitwerken in een AmvB, (inter)departementale afstemming tot op politiek niveau + kwaliteitsborging
2 maanden	Tegelijkertijd: Uitvoeringstoets Belastingdienst/Toeslagen + wetgevingstoets J&V + administratieve lasten toets via (ATR) + evt. Raad voor de Rechtspraak + evt. Raad voor de rechtsbijstand + evt. Autoriteit Persoonsgegevens
1 maand	Onderraad, voorportaal en ministerraad
2,5 maanden	Toets RvS, verwerken advies RvS, afstemming + verzending naar TK
4 weken	Voorhangprocedure TK (voorgesteld artikel 49a Awir)
2 weken	Kabinet van de Koning + plaatsing in Staatscourant inclusief proefdruk
Onbekend	Beschikking tot toekenning + uitbetaling door Belastingdienst/Toeslagen

Algemene spreeklijn Toeslagenstelsel

- In het verleden zijn veel zaken mis gegaan. Ouders die sterk afhankelijk waren van toeslagen zijn hard geraakt door de werking van de regelgeving of zijn institutioneel vooringenomen behandeld door Belastingdienst/Toeslagen.
- De maatregelen die we in deze kabinetsperiode nemen en de basis die we leggen voor de volgende kabinetten is gericht op het terugbrengen van de menselijke maat en het bevorderen van dienstverlening in het toeslagenstelsel.
- Deze hersteloperatie wordt gekenmerkt door een ruimhartige aanpak en benadering richting de ouders. Ouders worden ondersteund door een persoonlijke zaakbehandelaar, hebben zeggenschap via het ouderpanel, ontvangen de best mogelijke regeling die op hen van toepassing is en krijgen, wat ze in het verleden niet hebben gehad, het voordeel van de twijfel.
- Ik kan niet spreken namens AUT/IBO. Mijn reactie heb ik gegeven in de kabinetsreacties over deze adviezen/rapporten.

Algemeen spreeklijn regelingen

- Ik wil ouders zo snel mogelijk duidelijkheid geven en de hersteloperatie met nog meer mogelijkheden, zoals de hardheidstegemoetkoming, voortzetten.
- Meer ouders komen straks in aanmerking voor de compensatieregeling, omdat we ook vooringenomenheid op individueel niveau gaan toetsen en verder gaan kijken dan alleen CAF-onderzoeken.
- Het maakt niet uit of ouders een hardheidstegemoetkoming ontvangen of in aanmerking komen voor een herziening. Ouders krijgen in beide gevallen het bedrag waar ze recht op hadden.
- De regels zijn niet eenvoudig, maar het aanvragen van de compensatie, herziening, hardheidstegemoetkoming of een beroep op de vangnetbepaling maken we gemakkelijk.
- Een ouder is geen nummer. Daarom krijgt de ouder een persoonlijke zaakbehandelaar.
- De situatie waarin de ouder zich bevindt, kun je niet alleen uit documenten halen. Daarom zal de persoonlijke zaakbehandelaar ook goed luisteren naar het verhaal van de ouder. Alleen zo leert hij de ouder en zijn situatie goed kennen.

Algemeen spreeklijn OGS

- Ouders die in het verleden een onterechte O/GS-kwalificatie hebben gehad, hebben onterecht geen persoonlijke betalingsregeling ontvangen en hebben onterecht in zware financiële omstandigheden verkeerd. Ouders die in schrijnende omstandigheden zitten, kunnen een beroep doen op de vangnetbepaling.
- De Belastingdienst moet bewijzen of een O/GS terecht is verleend. We gaan ouders hier niet mee belasten. Als de Belastingdienst niet kan bewijzen waarom O/GS is verleend, dan kan die ouder een beroep doen op de vangnetbepaling.

Beoordeling institutionele vooringenomenheid

Q. Hoe wordt beoordeeld of sprake is van institutionele vooringenomenheid?

A.

- Bij de beoordeling of sprake is geweest van institutionele vooringenomenheid worden 5 criteria gehanteerd.
- Om te beoordelen of sprake was van institutionele vooringenomenheid worden de criteria in **samenhang** bekeken.
- Deze criteria zijn:
 - de **collectieve stopzetting** zonder een voorafgaande individuele beoordeling die dit rechtvaardigde;
 - het **breed uitvragen** van bewijsstukken over één of meer jaren;
 - een **zero tolerance-onderzoek** met (soms/veelal) een tweede check wanneer bij eerste lezing geen grond voor afwijzing was gevonden;
 - het **niet nader uitvragen** van informatie bij gebleken tekortkoming daarin;
 - het afwijzen of reduceren van aanspraak op kinderopvangtoeslag bij de **minste of geringste onregelmatigheid** in de stukken.
- Afwezigheid van één criterium betekent niet dat geen sprake was van institutionele vooringenomenheid.

- Evenmin betekent aanwezigheid van één of meer criteria automatisch dat sprake was van institutionele vooringenomenheid.
- In juni wordt gestart met de beoordeling of er in individuele gevallen sprake is geweest van institutionele vooringenomenheid.
- Ik verwacht uw Kamer na aanvang beter te kunnen informeren over de verschillende situaties die voor kunnen komen bij een dergelijke beoordeling.

Bewijslastverdeling

Q. Bij wie ligt de bewijslast om in aanmerking te komen voor de voorgestelde regelingen?

A.

- Het uitgangspunt is dat ruimhartig met de bewijslast wordt omgegaan, met oog voor de menselijke maat.
- In eerste instantie neemt de Belastingdienst/Toeslagen alle aanwezige informatie in de systemen als basis voor de beoordeling.
- Indien er dan belangrijke stukken ontbreken, wordt de ouder gevraagd of hij deze informatie nog heeft.
- Als dat niet het geval is, zal de Belastingdienst/Toeslagen proberen om de informatie bij derden, zoals banken en kinderopvangorganisaties, te verkrijgen.
- Er is dus een gezamenlijke inspanningsverplichting om de benodigde stukken te achterhalen. De persoonlijke behandelaar heeft hierbij een belangrijke rol.
- Wanneer er sprake was van een OG/S-kwalificatie was het aan de BD/T om vast te stellen dat en te motiveren waarom hier sprake van was.

Definitie ernstige onregelmatigheden

Q. Hoe wordt het begrip 'ernstige onregelmatigheden' gedefinieerd?

A.

- Conform de adviezen van de AUT is hiervan sprake als blijkt
 - dat de ouder evident geen recht op KOT had in het onderzochte jaar, OF
 - als de ouder, ook na herhaalde verzoeken, niets van zich heeft laten horen, niet op afspraken is verschenen en geen bezwaar heeft gemaakt.
- Door een dergelijke opstelling van de ouder kon BD/T geen controles uitvoeren of fouten in een later stadium herstellen.

Ter informatie:

Deze criteria staan ook in het Besluit compensatieregeling CAF 11 en vergelijkbare (CAF-)zaken, en worden later ook opgenomen in de op de compensatieregeling gebaseerde ministeriële regeling.

Bij CAF 11 zijn er XXX ouders waar ernstige onregelmatigheden zijn aangetroffen.

CAF-zaak vergelijkbaar met CAF-11

Q. Op welke wijze wordt beoordeeld of een CAF-zaak vergelijkbaar is met CAF-11?

A.

- In de eerste fase heeft de Belastingdienst/Toeslagen beoordeeld of op onderzoekniveau (per CAF-groep) sprake is van institutionele vooringenomenheid.
- Het doel hiervan was een grote groep ouders snel duidelijkheid te kunnen geven.
- Deze beoordeling is voorgelegd aan de Commissie van Wijzen
- Deze commissie heeft de stukken ingezien die volgens haar nodig waren om een oordeel op onderzoekniveau te kunnen geven.
- De Commissie van Wijzen heeft daarbij ook altijd de mogelijkheid gehad om meer stukken op te vragen indien zij dit wenste.
- In de tweede fase vindt de individuele beoordeling plaats.
- De Commissie van Wijzen ziet ook bij die fase toe op een objectieve beoordeling.

Toezicht op beoordeling van CAF-zaak

Q. Is er een extern persoon die toezicht houdt op de objectiviteit van de beoordeling of een CAF-zaak of een individuele CAF-zaak vergelijkbaar is met CAF 11?

A.

- Ik deel de wens, samen met het kabinet, om alle zaken zorgvuldig en objectief te beoordelen.
- Om hierop toe te zien is een onafhankelijke Commissie van Wijzen ingesteld.
- Deze commissie verricht werkzaamheden in het kader van de compensatieregeling CAF 11 en vergelijkbare zaken.
- De commissie bestaat uit experts uit verschillende gebieden (vooral wetenschap en juridisch).

Brief ouders geen compensatie

Q. Waarom hebben ouders alsnog een brief ontvangen dat zij niet in aanmerking komen voor compensatie?

A.

- Recentelijk hebben ouders een brief gekregen of zij, op basis van eerste onderzoek, wel of niet in een vergelijkende situatie zitten als CAF 11.
- Het doel hiervan was een grote groep ouders snel duidelijkheid te kunnen geven.
- Hierbij is alleen op onderzoekniveau een beoordeling gemaakt, dus per CAF-groep
- Het kan zo zijn dat ten aanzien van de burger niet op groeps- maar wel op individueel niveau sprake is van individuele institutionele vooringenomenheid.
- Een afwijzing op basis van de beoordeling op onderzoekniveau betekent dus niet dat de ouder op individueel niveau is afgewezen.

Beoordeling Commissie van Wijzen

Q. Op welke manier heeft de Commissie van Wijzen beoordeeld of er sprake is van institutionele vooringenomenheid per groep?

A.

- Voor de beoordeling heeft de commissie de onderliggende stukken ingezien die volgens haar nodig waren om een oordeel op onderzoekniveau te kunnen geven op basis van de criteria van de AUT.
- Ook heeft de commissie aangegeven of deze informatie voldoende was voor de beoordeling.
- Indien de commissie dit wenste was het altijd mogelijk om meer stukken op te vragen.

Ouders in meerdere CAF-groepen

Q. Hoe kan het zijn dat ouders die deel uitmaken van dezelfde CAF-groep alsnog een andere beoordeling hebben gekregen?

A.

- De eerste beoordeling heeft plaatsgevonden op onderzoekniveau, dus per CAF-groep om voor veel ouders snel duidelijkheid te kunnen bieden.
- In principe is de beoordeling voor iedere ouder in de CAF-groep hetzelfde.
- Het is echter mogelijk dat een ouder in meerdere CAF-onderzoeken terugkomt.
- CAF-groepen die vergelijkbaar zijn met CAF 11 komen op grond van de eerste beoordeling in aanmerking voor compensatie
- CAF-groepen die *niet* vergelijkbaar zijn met CAF-11 komen op grond van de eerste beoordeling *niet* in aanmerking voor compensatie
- Indien een ouder in (minstens) één CAF-groep voorkomt die vergelijkbaar is met CAF-11, heeft die ouder een brief gekregen dat zij voor de compensatieregeling in aanmerking komt.
- Hierdoor kan het zijn dat ouders in hetzelfde CAF-onderzoek een andere uitkomst krijgen.
- Nogmaals: een afwijzing op basis van een beoordeling op onderzoekniveau betekent nog geen afwijzing op individueel niveau.

Automatische individuele beoordeling

Q. Waarom vindt er niet automatisch een individuele beoordeling plaats? Waarom is hiervoor een actie van de ouders vereist?

A.

- Ik heb veel begrip voor de ouders die al veel hebben meegemaakt.
- Ik begrijp dat zij niet weer zelf actie willen ondernemen en moeten strijden voor hun gelijk.
- Vanuit juridisch oogpunt is een formele aanvraag tot compensatie nodig.
- Daarom wordt in de regelgeving ook het formele vereiste van een verzoek tot compensatie gesteld.
- Dit verzoek is vormvrij en in de praktijk wordt hier laagdrempelig mee omgegaan
- Zo is een *instemming* van de ouder om te starten met een individuele beoordeling al voldoende.
- Waar nodig zullen ouders te allen tijde actief ondersteund worden door de persoonlijke zaakbehandelaar.
- Bovendien worden ouders gebeld als zij niet reageren op de verzonden brief.

Geen verschillende behandeling CAF-11 en overig

Q. Worden ouders wier zaak vergelijkbaar is met CAF 11 anders behandeld dan ouders wier zaak hier *niet* mee vergelijkbaar is?

A.

- Alle ouders, of de zaak nu vergelijkbaar is met CAF 11 of niet, worden langs dezelfde meetlat gelegd.
- Bij ouders die onderdeel zijn van een CAF-groep die *niet* vergelijkbaar is met CAF 11, wordt op hun verzoek een individuele beoordeling gestart.
- De criteria om te bepalen of sprake was van een institutioneel vooringenomen behandeling zijn dezelfde voor de individuele als voor de groepsgewijze aanpak.
- Er is dus geen onderscheid in de criteria.

Informeren ouders individuele beoordeling

Q. Op welke manier worden ouders geïnformeerd over de mogelijkheid tot een individuele beoordeling?

A.

- Ouders worden door **verschillende kanalen** geïnformeerd om zich bij Toeslagen te melden voor een herbeoordeling van zijn dossier, zoals via de website van Toeslagen, gemeenten en Boink. Ouders kunnen zich telefonisch melden via het **speciale telefoonnummer**.
- Hebben ouders zich al gemeld, dan worden zij door de **herstelorganisatie op de hoogte gehouden** van de voortgang. Wanneer zij **een persoonlijk zaakbehandelaar** krijgen, neemt deze contact op met de ouders om de beoordeling zo goed mogelijk samen te kunnen doen.
- De ouders die in CAF-zaken zijn betrokken die volgens Toeslagen en de commissie van wijzen niet vergelijkbaar zijn met CAF 11, hebben hierover een brief ontvangen.
- Gezien de verwarring die over deze brief is ontstaan, kunnen mensen zelf contact opnemen met de herstelorganisatie voor een individuele beoordeling en in de komende periode **bellen** de **zaakbehandelaars** de ouders ook actief na.

Verschillende regelingen

Q. Waarom is gekozen voor een beleidsbesluit compensatieregeling, een wijziging van de Awir en voor een ministeriële regeling?

A.

- Om zo snel mogelijk te kunnen starten met het beoordelen en uitbetalen van de compensatie, is voor de compensatieregeling gekozen voor een beleidsbesluit
- Het kabinet is van mening dat het van belang is om een wettelijke grondslag voor die compensatieregeling te hebben want.... (staat in nnavv toch?)
- Deze wettelijke grondslag is als delegatiegrondslag opgenomen in dit spoedwetsvoorstel.
- In deze delegatiegrondslag is opgenomen dat het mogelijk is om de compensatieregeling nader uit te werken in een ministeriële regeling.
- Er is gekozen voor een ministeriële regeling omdat daarin aanpassingen relatief snel kunnen worden gemaakt: dit is van belang bij het hanteren van de menselijke maat in het toeslagenstelsel.

CAF - Bij doorvragen

Hoeveel geld uitgekeerd

Q. Hoeveel geld is er al uitgekeerd aan de slachtoffers van de kinderopvangtoeslagaffaire?

A.

- Er zijn inmiddels 282 ouders (allemaal uit de CAF-11 groep) gecompenseerd
- Er is aan hen € 4,8 miljoen uitgekeerd
- In vijf gevallen is het niet gelukt om compensatie aan te bieden, van deze personen zijn geen (contact)gegevens. + nog evident geen recht?

Voor wie is de vangnetregeling

Q. Voor wie is de vangnetbepaling bedoeld?

- De vangnetbepaling is bedoeld voor ouders die in een **bijzondere, zeer schrijnende situatie** terecht zijn gekomen door de uitvoering van de toeslagenregelgeving in het verleden.
- Specifiek gaat het er dan om dat zich grote onredelijkheden hebben voorgedaan bij het vaststellen van hun beschikking.
- Ook kunnen mensen een beroep doen op de vangnetregeling als zij **geen persoonlijke betalingsregeling** konden afspreken over de terug te betalen bedragen omdat zij ten onrechte met de kwalificatie “**opzet of grove schuld**” werden geconfronteerd in de **invordering**.

Schrijnende situatie

Q. Wat is een schrijnende situatie?

- In elk geval moet het gaan om situaties waarin echt sprake is van een onredelijk gevolg, ook echt onredelijk dat de ouder dat zelf moet oplossen.
- In een **algemene maatregel van bestuur** die nog zal worden opgesteld moet meer duidelijkheid komen over wat een schrijnende situatie is.
- Dat zal gebeuren aan de hand van **adviezen** van de **commissies** (van wijzen en aanvullende schade) die zich bezighouden met het adviseren over het kader bij de ingediende aanvragen.

Hoogte bedrag vangnetregeling

Q. Hoe hoog is het bedrag dat iemand kan krijgen?

A.

- De exacte invulling van de regeling, waaronder de hoogte van de bedragen, moet nog nader worden vormgegeven. Dit wordt nu met prioriteit opgepakt.
- De AMvB waarin het allemaal wordt uitgewerkt, wordt naar uw Kamer gestuurd voordat deze wordt vastgesteld. Dat heb ik wettelijk geregeld.

Bedrag bovenop andere tegemoetkomingen

Q. Komt het bedrag bovenop andere tegemoetkoming, zoals bij voorbeeld een tegemoetkoming op grond van de hardheidsregeling?

A.

- Ja.
- De vangnetregeling is bedoeld om in zeer bijzondere en schrijnende gevallen daarbovenop nog een **extra** bedrag te kunnen uitkeren om de betrokkene tegemoet te komen.

Hoe werkt vangnetbepaling

Q. Hoe werkt de vangnetbepaling (op hoofdlijnen)

A.

- Ouders kunnen zelf een aanvraag voor een vangnet-tegemoetkoming doen bij de Belastingdienst/Toeslagen.
- De Belastingdienst/Toeslagen helpt graag mee waar dat kan. Deze persoonlijk behandelaar ondersteunt de ouders hierbij.
- De commissies beoordelen de aanvraag en geven hierover een advies aan de Belastingdienst/Toeslagen.
- Aan de hand van de diverse beoordelingen van de commissies wordt een AMvB opgesteld met daarin een toetsingskader.
- De Belastingdienst/Toeslagen neemt op basis van dat toetsingskader en het ontvangen advies een besluit over het verzoek.

Aanvraag extra compensatie

Q. Hoe werkt het precies als de ouder een aanvraag doet voor extra compensatie op basis van de vangnetregeling?

- De ouder doet zelf een aanvraag voor extra compensatie.
- De persoonlijk behandelaar van de ouders bij Toeslagen ondersteunt bij het indienen van de aanvraag en zal de ouders als dat nodig is ook wijzen op de vangnetregeling.
- De Belastingdienst/Toeslagen vraagt over de aanvraag advies aan de Commissie van Wijzen of aan de Commissie Aanvullende Schadevergoeding werkelijke schade.
- Na het advies van een van deze commissies **en zodra het toetsingskader in een AMvB is vastgelegd**, neemt de Belastingdienst/Toeslagen een besluit over de aanvraag.

Commissies ter beoordeling

Q. Hoe werken de commissies die een aanvraag in het kader van de vangnetregeling beoordelen?

A.

- De commissie die de aanvraag behandelt, probeert eerst vooral een goed beeld te krijgen van de situatie.
- Daarvoor kan de commissie contact opnemen met de ouder, bijvoorbeeld bij de ouder die de aanvraag heeft ingediend.
- Als de commissie over alle benodigde informatie beschikt, toetst de commissie of de ouder in aanmerking komt voor een extra tegemoetkoming.
- Daarover stelt de commissie een schriftelijk advies op aan de Belastingdienst/Toeslagen die dat overneemt.

Afwijken adviescommissie

Q. Mag de Belastingdienst/Toeslagen afwijken van het advies van de commissies?

A.

- Ja dat mag.
- Maar dat is niet het uitgangspunt.

Kan de ouder in bezwaar

Q. Kan de ouder in bezwaar? Hoe werkt dat precies?

A.

Als de ouder het niet eens is met het besluit van de Belastingdienst/Toeslagen, dan kan hij of zij bezwaar maken tegen het besluit.

- De Belastingdienst/Toeslagen vraagt ook in dat geval advies aan een speciaal ingestelde bezwaarschriftenadviescommissie.
- Deze bezwaarschriftenadviescommissie nodigt de ouder uit om zijn of haar verhaal te komen toelichten.
- Ook kijkt deze bezwaarschriftenadviescommissie nog eens helemaal opnieuw naar de aanvraag van de ouder en naar het besluit van de Belastingdienst/Toeslagen.
- Daarna geeft de bezwaarschriftenadviescommissie een advies aan de Belastingdienst/Toeslagen over het besluit op het bezwaarschrift.
- De ouder kan bij een afwijzing van zijn bezwaarschrift altijd in beroep bij de rechter.

Hoe lang duurt de beoordeling van een aanvraag

Q. Hoe lang duurt de beoordeling voor een vangnettegemoetkoming?

A.

- We vinden het belangrijk dat de beoordeling zo snel mogelijk gereed is.
- Als we wat meer ervaring hebben opgedaan met de behandeling van de aanvragen, kunnen we beter inschatten hoe lang de beoordelingstermijn moet zijn om aan alle belangen recht te doen.
- Aanvragen van ouders in de meest schrijnende situaties Worden met voorrang opgepakt.

Aanvraag zonder compleet dossier

Q. Hoe kunnen ouders informatie geven of een aanvraag indienen als zij hun dossier thuis niet (meer) compleet hebben?

A.

- Veel informatie is al bekend bij de Belastingdienst/Toeslagen.
- Daarnaast kan de ouder aantonen dat er in het verleden sprake is geweest van kinderopvang waarvoor kosten zijn betaald.
- Daarbij kan mogelijk met gegevens van banken en kinderopvanginstellingen meer concrete informatie worden verzameld.
- De Belastingdienst/Toeslagen zal zich er maximaal voor inspannen om het beeld compleet te krijgen.
- Er is dus een gezamenlijke inspanningsverplichting.
- De persoonlijke behandelaar ondersteunt de ouder hierbij.

De betrokken commissies

Q. Is de commissie die de eerste aanvraag beoordeelt, dezelfde commissie als die een advies geeft over het bezwaar?

A.

- Nee.
- De eerste aanvraag bij de vangnetregeling wordt beoordeeld door de Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade of door de Commissie van wijzen.
- Een bezwaarschrift wordt voor advies ingediend bij Bezwaarschriftenadviescommissie.

Wanneer welke commissie

Q. Wanneer komt een aanvraag in het kader van de vangnetregeling terecht bij de Commissie van wijzen en wanneer bij de Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade?

A.

- De vangnetbepaling is ervoor bedoeld een oplossing te bieden als er onbillijkheden van overwegende aard blijken te zijn die zodanig zijn dat het overduidelijk onredelijk is deze voor rekening van de belanghebbende te laten;
- Op voorhand is niet te voorzien om welke situaties dit zal gaan;
- Gelet op het verschil in expertise heb ik het noodzakelijk geacht dat beide commissies een rol hebben in dit proces;
- Grosso modo zal de onderlinge taakverdeling als volgt zijn;
 - De Commissie van Wijzen zal zich vooral bezig houden met de vraag of er sprake is van een **zeer schrijnende situatie** en wat het kader in de AMvB zou moeten zijn.
 - De Commissie aanvullende schadevergoeding zal haar focus richten op de vraag **hoe** hieraan tegemoet gekomen kan worden. Het gaat dus vooral om de vraag **welke schade** het gevolg.

Bezwaar en beroep hardheidsclausule

Q. Waarom geen mogelijkheid van bezwaar en beroep?

A.

- De hardheidsclausule ziet op een **bevoegdheid tot het vormen van een beleidsregel** ten aanzien van bepaalde gevallen of groepen van gevallen voor de toekomst bij niet-voorziene en niet-beoogde gevolgen.
- Indien wordt besloten om n.a.v. een verzoek van een belanghebbende geen beleidsregel te vormen, staat hiertegen **geen bezwaar en beroep** open op grond van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 8:3 Awb).
- Het is namelijk een **bevoegdheid die nauw samenhangt met beleidsmatige oordelen** over de vormgeving van de wet- en regelgeving.
- **De hardheidsclausule is niet bedoeld om een nieuwe rechtsingang te creëren.**

Hardheidsclausule individuele gevallen

Q. Kan de hardheidsclausule ook worden toegepast op individuele gevallen?

A.

- De hardheidsclausule kan worden toegepast op groepen van gevallen, maar ook in individuele gevallen.
- In beide situaties zal een geslaagd beroep de vorm van een beleidsregel krijgen.
- Deze beleidsregel kan natuurlijk ook weer toegepast worden op andere personen en wordt mede daarom gepubliceerd.

Waarom geen algemene hardheidsclausule?

Q. Waarom bestaat er nog geen algemene hardheidsclausule bij toeslagen?

A.

- Er zijn twee redenen waarom bij invoering van het toeslagenstelsel niet is voorzien in een algemene hardheidsclausule.
- Bij de invoering van de Awir werd eenheid in begrippen en uitvoering beoogt.
- Destijds werd geoordeeld dat het belangrijkste element van de inkomensafhankelijke regelingen, de draagkracht, al een voldoende waarborg tegen onbillijke gevolgen bood.
- Toen werd gedacht dat een hardheidsclausule afbreuk zou doen aan de eenheid die juist werd nagestreefd.
- Bovendien werd destijds aangegeven dat een hardheidsclausule in de Awir zou leiden tot conflicten en tot veelvuldig beroep op de bestuursrechter.
- Juist het laten terugkeren van de menselijke maat heeft ons tot een ander inzicht gebracht.

Afwijzing verzoek hardheidsclausule

Q. Wat gebeurt er als een verzoek om toepassing van de hardheidsclausule wordt afgewezen?

A.

- Na het verzoek ontvangt belanghebbende een brief waarin gemotiveerd wordt aangegeven of het verzoek wordt toegewezen of afgewezen.
- Hierin zal duidelijk worden aangegeven waarom er geen sprake is van onbedoelde of onvoorziene gevolgen van de wetgeving.
- Tegen de uiteindelijke beschikking van de Belastingdienst/Toeslagen staat natuurlijk wel bezwaar en beroep open.
- Indien de gevormde begunstigende beleidsregel niet goed wordt toegepast kan dit in bezwaar en beroep worden meegenomen.
- Een rechter zal ook naar kijken de juiste toepassing van dit proces.

Afbakening hardheidsclausule

Q. Hoe wordt de algemene hardheidsclausule afgebakend en wanneer wordt deze regeling met de Kamer gedeeld?

A.

- De hardheidsclausule geeft een bevoegdheid om in bepaalde gevallen tegemoet te komen aan onbillijkheden van overwegende aard door middel van het maken van een beleidsregel.
- De beleidsregels omtrent deze clausule worden in de Staatscourant gepubliceerd en zal ik ook met uw Kamer delen.

Hardheidsclausule - Bij doorvragen:

Invoeren mogelijkheid bezwaar en beroep

Q. Is het niet beter om bij de hardheidsclausule de mogelijkheid van bezwaar en beroep in te voeren?

A.

Huidig proces voldoende waarborgen

- Het proces rondom de hardheidsclausule heeft **voldoende rechtswaarborgen**.
- De belanghebbende ontvangt een **brief** waarin gemotiveerd wordt aangegeven waarom de hardheidsclausule niet wordt toegepast.
- Hiertegen is **geen bezwaar en beroep mogelijk**.
- **Tegen de uiteindelijke beschikking** van de Belastingdienst/Toeslagen staat **natuurlijk wel bezwaar en beroep** open.
- Indien de gevormde begunstigende beleidsregel niet goed wordt toegepast kan dit in bezwaar en beroep worden meegenomen.
- Een rechter zal hier ook naar kijken.

Eenheid van beleid en uitvoerbaarheid

- Bij de keuze voor geen bezwaar/beroep heeft de **eenheid van beleid** en de **uitvoerbaarheid** een belangrijke rol gespeeld.
- Bezwaar en beroep bij de hardheidsclausule leidt tot een **haast onmogelijke uitvoering** van de wet omdat de facto elke door de belanghebbende ervaren onbillijkheid van de wet voor bezwaar en beroep vatbaar zou zijn.

- Er wordt een **grote stroom aan bezwaren en beroepen** verwacht die over het algemeen niet kansrijk zal zijn.
- Het kabinet ziet **geen reden** het onderhavige wetsvoorstel op dit punt te **amenderen**.

6 maandstermijn hardheidsregeling

Q. vraag Bart Snels (GL)

Kan de behandeltermijn van 6 maanden inzake de hardheidsregeling (artikel 49, lid 9, Awir) niet worden verkort naar 3 maanden?

A.

- De termijn van 6 maanden **kan lang overkomen**.
- Echter, de zesmaandstermijn is **echt nodig!**
- Vanwege:
 - de **aard** van het **verzoek**;
 - het **onderzoek** en de **administratieve werkzaamheden** die daarmee gemoeid zijn;
 - het **overleg** dat nodig kan zijn met de belanghebbende; en
 - het **gezamenlijk** boven water krijgen van de **informatie**.
- Een termijn van 6 maanden wordt in principe **nodig en redelijk** geacht om een passende beslissing te nemen op het verzoek.
- Uiteraard zal de Belastingdienst/Toeslagen er **alles aan** doen om samen met de ouder **zo spoedig mogelijk** een **beslissing** te nemen op het verzoek.
- De **persoonlijk zaakbehandelaar** zal de gedupeerde ouder bij dit alles ondersteunen.
- **Alles wordt in het werk gesteld** om in overleg met de ouders tot een passende oplossing te

komen en juridische procedures zo veel mogelijk te voorkomen.

Toelichting

Artikel 49, lid 6, Awir luidt thans:

9. De beschikking tot toekenning van de hardheidstegemoetkoming, bedoeld in het derde lid, wordt vastgesteld binnen een termijn van zes maanden na ontvangst van het verzoek, bedoeld in het tweede lid. Deze termijn kan eenmaal met maximaal zes maanden worden verlengd.

Hardheidsregeling uitwerking

Q. Hoe zal de hardheidsregeling vorm krijgen en uitgewerkt worden? Hoe worden de ouders hierover geïnformeerd?

A.

- De hardheidsregeling biedt een tegemoetkoming aan ouders die kortgezegd meer dan vijf jaar geleden zijn geconfronteerd met een onevenredig hoog terug te vorderen bedrag aan kinderopvangtoeslag.
- Zij kunnen bij de Belastingdienst/Toeslagen een hardheidstegemoetkoming aanvragen.
- Daarmee kunnen ouders alsnog het bedrag krijgen waarop ze recht hebben bij een beroep op de huidige jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.
- Ouders worden hierover via diverse kanalen geïnformeerd, zoals via de website van de Belastingdienst/Toeslagen, via webinars, gemeenten en branche-organisaties.

Verzamelregeling

Q. Waarom is er niet voor gekozen om de verzamelregeling in ontwerp voor te leggen aan de Kamer?

A.

- Naar aanleiding van onderhavig wetsvoorstel worden in de Uitvoeringsregeling Awir nadere regels gesteld aan de hardheidsregeling en wanneer deze kan worden toegepast.
- Dat wordt nu opgenomen in die ministeriële regeling.
- De concept-ministeriële regeling wordt nog getoetst op uitvoerbaarheid.
- Zodra de uitvoerbaarheid is getoetst en de regeling helemaal klaar is, zal ik deze nogmaals naar uw Kamer sturen.

Hardheidsregeling tijdelijk

Q. Waarom is de hardheidsregeling maar tijdelijk van aard? Gaan er personen tussen wal en schip vallen?

A.

- De invoering van de hardheidsregeling maakt het materieel mogelijk om de uitspraak van de Raad van State van 23 oktober 2019 met terugwerkende kracht toe te passen op situaties van meer dan 5 jaar geleden. Dat zijn de situaties waarvoor herziening niet meer mogelijk is.
- Er is gekozen voor 1 januari 2024 ten einde ouders een ruime termijn – ongeveer drieëneenhalf jaar - te geven om hun rechten te kunnen effectueren.
- Dus deze termijn is ruim genoeg om geen personen tussen wal en schip te laten vallen.

Beroep op hardheidsregeling

Q. In welke gevallen kan een beroep worden gedaan op de hardheidsregeling?

A.

- Bij herziening van beschikkingen binnen (kort gezegd) 5 jaar wordt (in feite met terugwerkende kracht) toepassing gegeven aan de uitspraken van de ABRvS van 23 oktober 2019.
- Materieel gebeurt bij de hardheidstegemoetkoming hetzelfde.
- Dus mensen krijgen alsnog waar ze recht op hebben (hardheidstegemoetkoming)
- De herzieningsregeling en de hardheidsregeling kunnen worden toegepast als het recht op KOT in het jaar met ten minste 1500 euro is gecorrigeerd.
- Voorbeelden:
 - gevallen waarin de KOT niet proportioneel is vastgesteld;
 - Ingeval een derde (bijvoorbeeld de kinderopvangorganisatie) heeft gefraudeerd zonder medeweten en betrokkenheid van belanghebbende en belanghebbende wel hierdoor is benadeeld; of
 - Ingeval een formele tekortkoming, zoals het ontbreken van een handtekening, destijds heeft geleid tot aanzienlijke negatieve gevolgen.

- Er zijn uitzonderingsgevallen, zoals wanneer de toeslaggerechtigde te kwader trouw was of nooit heeft gereageerd op vragen.

Verskil herziening-hardheidsregeling

Q. Wat is het verschil tussen de herzieningsregeling en de hardheidsregeling? Gelden voor beide regelingen dezelfde voorwaarden?

A.

- Ik snap dat er wat onduidelijkheid kan bestaan over de verschillende regelingen.
- Dat komt omdat we niet langer terug kunnen gaan dan vijf jaar geleden.
- Beide regelingen hebben tot doel om de mensen die in het verleden zijn benadeeld door de harde uitwerking van de wet, tegemoet te komen.
- De herzieningsregeling is opgenomen in de wet en uitgewerkt in het Verzamelbesluit Toeslagen
- De hardheidsregeling maakt onderdeel uit van het wetsvoorstel dat we vandaag bespreken en
 - in een ministeriële regeling worden nadere regels gesteld.
- Hoewel de herzieningsregeling en de hardheidsregeling twee aparte regelingen zijn, hebben zij wel hetzelfde doel: ouders tegemoetkomen die zijn benadeeld door de hardheid van het stelsel.
- Het onderscheid zit dus vooral in de jaren waarop het herstel betrekking heeft.
- Maar ongeacht of de ouders kortgeleden of langgeleden zijn benadeeld, de mogelijkheden tot herstel zijn materieel hetzelfde.

- De nadere regels voor toepassing zullen dus zoveel mogelijk op elkaar aansluiten.

Bewijslast hardheidsregeling

Q. Op wie rust de bewijslast voor de toepassing van de hardheidsregeling?

A.

- Met de hardheidsregeling zullen we personen die onevenredig zijn benadeeld door de hardheid van het stelsel tegemoetkomen.
- In eerste instantie neemt de Belastingdienst/Toeslagen alle aanwezige informatie in de systemen als basis voor de beoordeling.
- Mochten daar stukken ontbreken die essentieel zijn om de beoordeling te completeren, dan wordt de ouder gevraagd of deze nog informatie heeft.
- Als dat niet het geval is, dan zal de Belastingdienst/Toeslagen zich inspannen om bij derden informatie op te vragen.
- Dan kunnen bijvoorbeeld banken en kinderopvangorganisaties gevraagd worden of zij nog gegevens hebben die van belang kunnen zijn bij de onderbouwing van het recht op kinderopvangtoeslag.
- Het uitgangspunt is dat ruimhartig met de bewijslast wordt omgegaan met oog voor de menselijke maat en niet op zoek wordt gegaan

naar het laatste ontbrekende document om het recht op toeslag vast te stellen.

- Dit is een gezamenlijke inspanningsverplichting.
- De persoonlijk zaakbehandelaar zal de gedupeerde ouder hierbij ondersteunen.
- Ook kan via Serviceteam gedupeerden kinderopvangtoeslag telefonisch meer informatie worden gevraagd.
- Alles wordt in het werk gesteld om in overleg met de ouders tot een passende oplossing te komen en juridische procedures zo veel mogelijk te voorkomen.

Criteria kwalificatie OGS

Q: Welke criteria zijn er voor de kwalificatie O/GS?

A:

- Er waren geen harde criteria voor opzet/grove schuld. Er werd altijd gekeken naar de individuele omstandigheden.
- De Raad van State heeft in de afgelopen jaren bijvoorbeeld deze situaties als opzet/grove schuld aangemerkt:
 - Er is geen gebruik gemaakt van kinderopvang
 - De ouder heeft geen of veel te laat een wijziging doorgegeven van zijn inkomen of van het aantal uren opvang dat hij nodig had, waardoor het voorschot kinderopvangtoeslag gedurende een lange periode (meer dan 2 jaar) te hoog was.
 - Het aantal aangevraagde uren kinderopvang (waarop het voorschot is gebaseerd) is veel hoger dan de werkelijk afgenomen uren.
 - Er is kinderopvang aangevraagd voor een kind dat niet van de toeslagaanvrager was. Het kind stond ook niet ingeschreven op zijn woonadres.
 -
- Met deze uitspraken hield Toeslagen rekening bij de beoordeling of sprake was van opzet/grove schuld

Wie beoordeelt O/GS?

Q: Wie beoordeelde of sprake is van O/GS?

A:

- De ouder deed een verzoek om een persoonlijke betalingsregeling bij het Landelijk incassocentrum van de Belastingdienst, het LIC. Het LIC doet de incasso voor de hele Belastingdienst, waaronder Toeslagen, maar is geen onderdeel van Toeslagen.
- Het LIC vroeg aan Toeslagen of er omstandigheden zijn die zo'n betalingsregeling in de weg staan. De afdeling fraude van Toeslagen ging dan na of er sprake was van opzet of grove schuld ten tijde van het ontvangen van de kinderopvangtoeslag
- De beoordeling van Toeslagen werd overgenomen door het Landelijk incassocentrum.
- Wanneer er volgens Toeslagen sprake was van opzet/grove schuld, ontving de ouder een beschikking waarmee de persoonlijke betalingsregeling werd afgewezen. Tegen deze beschikking stond bezwaar en beroep open.

Onterecht OG/S altijd schrijnend

Q: Zit niet iedereen die onterecht O/GS kreeg per definitie in een schrijnende situatie?

A:

- Helaas kunnen er zeker ouders – naar de huidige inzichten – onterecht in schrijnende situaties komen. Dit is echter niet bij alle O/GS-kwalificaties het geval.
- Ouders die geen persoonlijke betalingsregeling kregen konden wel een standaard betalingsregeling krijgen waarmee in 24 maanden de volledige vordering werd afgelost.
- Daarnaast konden ook ouders met een hoge inkomen een O/GS-kwalificatie krijgen. Ook hier hoefde niet altijd sprake te zijn van een schrijnende situatie.
- Omdat er zeker ouders zijn die wél in een schrijnende situatie zijn beland is in de nota van wijziging de vangnetbepaling verruimd. Op deze manier wil ik ruimte maken om ook deze ouders tegemoet te kunnen komen.

Toelichting, drie voorbeelden:

Voorbeeld 1

Burger heeft in totaal een openstaande schuld van € 2.500,00 aan kinderopvangtoeslag. Uit het verzoek om een persoonlijke betalingsregeling is niet gebleken dat er sprake is van andere schuldeisers. De burger heeft een standaard regeling gekregen van € 105,00 per maand (exclusief invorderingsrente). Belanghebbende en (toeslag-)partner hadden beiden een modaal inkomen. De schuld is in 24 maanden voldaan door de burger.

Voorbeeld 2

Burger heeft in totaal een openstaande schuld van € 13.500,00 aan kinderopvangtoeslag. Uit een bijgevoegd bankafschrift blijkt dat de burger € 7.500,00 aan spaargeld heeft. Bij het beoordelen van de situatie is gebleken dat de burger € 5.000,00 van het spaargeld heeft overgemaakt op de openstaande terugvorderingsbeschikking. Voor het resterende bedrag is een regeling afgesproken van € 355,00 (exclusief invorderingsrente) per maand voor 24 maanden. De burger had een hoog inkomen en hiermee is de schuld voldaan.

Voorbeeld 3

Burger heeft in totaal een openstaande schuld van € 8.500,00 aan kinderopvangtoeslag. Het verzoek om een persoonlijke betalingsregeling is afgewezen op grond van opzet/grove schuld. Naar aanleiding hiervan heeft de burger contact opgenomen en verzocht om de teruggaven inkomstenbelasting en het kindgebonden budget te verrekenen met de openstaande terugvorderingsbeschikking. Hier is mee ingestemd omdat de vordering hiermee in 24 maanden wordt voldaan. De schuld is hiermee voldaan.

Criteria O/GS

Q: Welke criteria zijn er voor de kwalificatie O/GS?

A:

- Er waren geen harde criteria voor opzet/grove schuld. Er werd altijd gekeken naar de individuele omstandigheden.
- De Raad van State heeft in de afgelopen jaren bijvoorbeeld deze situaties als opzet/grove schuld aangemerkt:
 - Er is geen gebruik gemaakt van kinderopvang
 - De ouder heeft geen of veel te laat een wijziging doorgegeven van zijn inkomen of van het aantal uren opvang dat hij nodig had, waardoor het voorschot kinderopvangtoeslag gedurende een lange periode (meer dan 2 jaar) te hoog was.
 - Het aantal aangevraagde uren kinderopvang (waarop het voorschot is gebaseerd) is veel hoger dan de werkelijk afgenomen uren.
 - Er is kinderopvang aangevraagd voor een kind dat niet van de toeslagaanvrager was. Het kind stond ook niet ingeschreven op zijn woonadres.
- Met deze uitspraken hield Toeslagen rekening bij de beoordeling of sprake was van opzet/grove schuld

Wie beoordeelt sprake O/GS

Q: Wie beoordeelde of sprake is van O/GS?

A:

- De ouder deed een verzoek om een persoonlijke betalingsregeling bij het Landelijk incassocentrum van de Belastingdienst, het LIC. Het LIC doet de incasso voor de hele Belastingdienst, waaronder Toeslagen, maar is geen onderdeel van Toeslagen.
- Het LIC vroeg aan Toeslagen of er omstandigheden zijn die zo'n betalingsregeling in de weg staan. De afdeling fraude van Toeslagen ging dan na of er sprake was van opzet of grove schuld ten tijde van het ontvangen van de kinderopvangtoeslag
- De beoordeling van Toeslagen werd overgenomen door het Landelijk incassocentrum.
- Wanneer er volgens Toeslagen sprake was van opzet/grove schuld, ontving de ouder een beschikking waarmee de persoonlijke betalingsregeling werd afgewezen. Tegen deze beschikking stond bezwaar en beroep open.

Nieuw O/GS-beleid

Q. Hoe komt het nieuwe O/GS-beleid eruit te zien?

A.

- O/GS is in de toekomst geen belemmering meer voor een persoonlijke betalingsregeling.
- Iedereen heeft straks dus recht op een persoonlijke betalingsregeling van 2 jaar waarbij rekening wordt gehouden met het inkomen en vermogen.
- Na die 2 jaar wordt een eventuele restschuld niet meer actief geïnd.

Toelichting

NB. Let op.

- Wel wordt deze schuld nog 3 jaar lang verrekend met definitieve teruggaven inkomstenbelasting en nabetalingen toeslagen.
- De Belastingdienst heeft geen mogelijkheid om de schuld kwijt te schelden.

Op dit moment loopt een onderzoek om een dergelijke kwijtscheldingsbepaling in de wet en in de IV keten kan worden opgenomen.

O/GS en toepassing herstelregelingen

Q. Op welke wijze speelt de kwalificatie O/GS mee bij de verschillende regelingen?

a.

- De kwalificatie OG/S heeft bij BD/T gespeeld in de situaties dat een ouder verzocht om een persoonlijke betalingsregeling om zijn terugvordering te kunnen voldoen.
- Als werd geconstateerd dat OG/S van toepassing was dan werd de persoonlijke betalingsregeling afgewezen.
- Bij de volgende regelingen speelt OG/S op de volgende manieren een rol:

Compensatieregeling

- Als geconstateerd is dat er institutioneel vooringenomen is gehandeld komt de ouder in aanmerking voor de compensatieregeling.
- Bij het beoordelen van institutionele vooringenomenheid zijn de vijf criteria van het rapport Donner leidend.

- Bij die beoordeling speelt de kwalificatie O/GS geen rol.
- Wel kan die ouder mogelijk een beroep doen op de vangnetbepaling voor een onterechte OGS-kwalificatie.

Herziening en hardheidsregeling

- Als de ouder gedupeerd is door de hardheid van het stelsel, kan hij in aanmerking komen voor de herzieningsregeling (binnen 5 jaar) of de hardheidsregeling (buiten de vijfjaarstermijn).
- Hierbij speelt de kwalificatie O/GS in principe geen rol.
- Wel kan die ouder mogelijk een beroep doen op de vangnetbepaling voor een onterechte OGS-kwalificatie.

Vangnetbepaling

- Toepassing van de vangnetbepaling is bij nota van wijziging ook mogelijk gemaakt in zeer schrijnende gevallen waarbij het niet toekennen van een persoonlijke betalingsregeling heeft gespeeld

vanwege de onterechte kwalificatie opzet of grove schuld van de belanghebbende of diens partner ten aanzien van het ontstaan van de terugvordering inzake de kinderopvangtoeslag.

- Hierdoor werd geen rekening gehouden met persoonlijke betalingscapaciteit waardoor mensen onder het bestaansminimum konden komen.
- De kaders worden uitgewerkt in een AMvB.

Geen O/GS-kwalificatie meer

Q. Krijgt vanaf nu niemand meer een O/GS-kwalificatie?

A.

- O/GS leidt niet meer tot weigering van een betalingsregeling.
- O/GS kan wel leiden tot een vergrijpboete of een strafrechtelijke gevolgen.
- We gaat het nieuwe OGS-beleid eerst zorgvuldig opzetten.

Openstaande invordering

Q. Hoe helpt u burgers met een openstaande vordering door een O/GS kwalificatie?

A.

- Burgers met een openstaande vordering krijgen (ongeacht een eventuele terechte kwalificatie O/GS) een persoonlijke betalingsregeling aangeboden.
- Deze betalingsregeling wordt afgestemd op hun betalingscapaciteit.

Uitbreiding vangnetbepaling

Q. Hoe worden de ouders die onterecht de kwalificatie O/GS hebben gekregen vanaf nu geholpen/hersteld?

A.

- Een onterechte O/GS-kwalificatie heeft voor ouders ernstige gevolgen: ten aanzien van hen is de persoonlijke betalingsregeling destijds geweigerd.
- Daardoor is er geen rekening gehouden met hun betalingscapaciteit en konden zij onder het bestaansminimum komen.
- Voor zeer schrijnende gevallen wordt de vangnetbepaling daartoe bij nota van wijziging uitgebreid.
- Een weigering van de betalingsregeling komt nu en in de toekomst niet meer voor.
- Iedereen, of er nou sprake is van O/GS of niet, komt in aanmerking voor een persoonlijke betalingsregeling.

O/GS in de toekomst en pauzeknop
dwanginvordering

Q. Wat is het nieuwe beleid inzake kwalificatie O/GS?

- Het opzet-/grove schuld criterium bij de invordering van toeslagschulden wordt afgeschaft. Dit betekent dat iedereen met een toeslagsschuld recht krijgt op een persoonlijke betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit en vermogen. Dit nieuwe beleid wordt ook toegepast op toeslagschulden uit het verleden.
- Voor de CAF 11-ouders, de overige CAF-ouders, de (oude) O/GS-gevallen, en ouders met een problematische kinderopvangtoeslagsschuld is de dwanginvordering stopgezet (de "pauzeknop"). Een deel van de ouders voor wie gebruik is gemaakt van de pauzeknop komt naar verwachting in aanmerking voor enige vorm van compensatie, reparatie of herstel. Voor een ander deel geldt dat de openstaande toeslagsschuld alsnog voldaan moet worden. In het laatste geval zal steeds een

passende betalingsregeling getroffen kunnen worden.

- OGS kan wel een reden zijn voor het opleggen van een boete. We gaat het nieuwe OGS-beleid eerst zorgvuldig opzetten.

Slechter af nieuw beleid

Q. Begrijp ik het goed dat OGS vanaf nu via boetes en strafrechtelijke vervolging wordt aangepakt? Zijn de mensen straks dan niet slechter af?

A.

- Ik ben van mening dat een vergrijpboete of, in de meest extreme gevallen, zelfs strafrechtelijke vervolging de geëigende manier is om misbruik aan te pakken. Dat blijft nodig, want misbruik mag niet lonen.
- Anders dan voor OGS zoals we dat bij de persoonlijke betalingsregeling kennen, gelden voor OGS in de boetesfeer (1) een zwaardere bewijslast voor de Belastingdienst en (2) meer waarborgen.
- Ook wordt bij de hoogte van een vergrijpboete rekening gehouden met individuele omstandigheden zoals de draagkracht en de vraag of er sprake is van recidive.

Vragen over commissies (taken en functioneren)

Openbare procedure samenstellen commissies (SP)

Q. Is er een openbare procedure geweest om de commissies samen te stellen?

A.

- Een openbare procedure is niet vereist om leden voor commissies als de Commissie van Wijzen, de Bezwaarschriftenadviescommissie of de Commissie Aanvullende Schadevergoeding te werven.
- De leden zijn direct benaderd vanwege hun expertise waarbij is gestreefd naar een evenwichtige, diverse vertegenwoordiging.
- De commissies zijn onafhankelijk, werken zelfstandig en stellen hun eigen werkwijze vast.

Bemensing onafhankelijke commissies

Q. Waarom zitten er slechts juristen in de Commissies en geen ouders?

A.

- De Commissie van Wijzen en de Commissie aanvullende schade dienen hun taken **onafhankelijk** te kunnen verrichten.
- Het is daarom niet mogelijk om de gedupeerden zitting te laten nemen in de commissies, evenzeer als dat er geen medewerkers van Belastingdienst/Toeslagen in de commissies kunnen plaatsnemen.
- Ik vind het van groot belang om ook de ouders en kinderen te betrekken. Ik heb daarom een ouderpanel en kindpanel opgericht die ons gevraagd en ongevraagd adviseren.

Gebruikte informatie onafhankelijke commissies

Q. Met welke informatie werken de verschillende commissies?

A.

- De drie onafhankelijke commissies bepalen hun eigen werkwijze en dus ook welke informatie zij gebruiken voor hun adviezen.
- Het uitgangspunt is daarbij dat zij beschikking hebben tot alle informatie die zij relevant achten.
- De commissies gebruiken de informatie die ook Toeslagen ter beschikking staat om tot een oordeel te komen. Desgewenst kunnen de commissies altijd om nadere informatie vragen.
- Om ervoor te zorgen dat de Commissies inzicht hebben in de informatie die voorhanden is, worden lijsten aan de Commissies verstrekt met een overzicht van de beschikbare documenten.
- Verzoeken om informatie worden altijd gedeeld met de commissies, tenzij bijvoorbeeld privacy-regelgeving zich hiertegen verzet. Dat is nog niet voorgekomen.

Leden Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag

Q. Op welke wijze worden leden geworven en vindt dit plaats conform de wet?

A.

- De Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag is een adviescollege als bedoeld in de Kaderwet adviescolleges. Dit betekent dat de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag conform artikel 5, eerste lid, van de Kaderwet adviescolleges wordt ingesteld bij Koninklijk Besluit.
- Het ontwerpbesluit tot benoeming van de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag is in het kader van de voorhangprocedure van artikel 5, tweede lid, van de Kaderwet adviescolleges met de Kamerbrief van 28 mei jl. aan de Kamer voorgelegd.
- De Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag zal met terugwerkende kracht worden ingesteld vanaf 31 maart 2020.
- Voor de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag geldt dat er een separaat benoemingsbesluit volgt nadat de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag na de voorhangprocedure bij Koninklijk Besluit kan worden ingesteld.

Taken Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag

Q. Wat zijn de taken van de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag?

A.

- De Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag adviseert het Strategisch Crisisteam (SCT) gevraagd en ongevraagd over het uitvoeringsbeleid, de uitvoering en communicatie in het kader van de hersteloperatie en vormt zo een kritische sparringpartner van het SCT.
- Het SCT bestuurt de in de Kamerbrief van 27 februari jl. genoemde crisisorganisatie.
- De Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag zal de staatssecretaris van Financiën adviseren.
- De Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag is niet betrokken bij de beoordeling van dossiers van ouders.
- Daarnaast adviseren de Bestuurlijke Adviesraad, het Ouderpanel en het Kindpanel gevraagd en ongevraagd op de gang van zaken in de herstelorganisatie.
- Ten slotte legt de adviesraad verbanden tussen het SCT en andere actoren die kunnen helpen met de uitvoering van herstel.

Betalen leden bestuurlijke adviesraad KOT

**Q. Worden de leden van de Bestuurlijke
Adviesraad Kinderopvangtoeslag betaald?**

A.

- Voor de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag geldt dat de vergoeding van de leden in een apart vergoedingsbesluit zal worden opgenomen.
- Dit betreft schaal 18, trede 10 met arbeidsduurfactor

Leden Ouder- en kindpanel

Q. Hoe wordt het Ouderpanel samengesteld?

A.

- Het is zeer belangrijk dat de gedupeerde ouders zelf worden betrokken bij het herstelproces. Sinds 20 mei jl. is er voor gedupeerden van de kinderopvangtoeslag een apart panel voor ouders.
- Het ouderpanel bestaat uit 12 ouders, afkomstig uit heel Nederland.

Wijze samenstelling kindpanel

Q. Hoe wordt het kindpanel samengesteld?

A.

- In het kindpanel zitten kinderen van ouders die **zelf gedupeerd** zijn.
- Zij geven vanuit hun ervaring en perspectief - gevraagd én ongevraagd - advies aan mij en Toeslagen. Ook is het kindpanel een klankbord voor de mij en Toeslagen.
- Bij de opzet van het kindpanel heeft ook de **Kinderombudsman** meegedacht over hoe we kinderen in deze leeftijd het beste hierbij kunnen betrekken.

Taken Ouder- en kindpanel

Q. Wat is de rol van het ouder- en kindpanel bij het herstelproces?

A.

- Het is zeer belangrijk dat de gedupeerde ouders zelf worden betrokken bij het herstelproces.
- De oprichting van het ouder- en kindpanel zorgt ervoor dat het perspectief van de ouders bij het herstelproces wordt meegenomen.
- Het ouderpanel adviseert de uitvoeringsorganisatie en het SCT, zowel gevraagd als ongevraagd, op uitvoeringsbeleid, uitvoering en communicatie in het kader van de hersteloperatie vanuit het ouderperspectief
- Het kindpanel brengt het kindperspectief m.b.t. de kinderopvangtoeslagproblematiek.
- Binnenkort vindt de eerste bijeenkomst van het kindpanel plaats.

Vergoeding ouderpanel

Q: Waarom is er geen vergoeding voor ouderpanel?

- In de instellingsbesluiten van de commissies is de vergoeding van de leden aangegeven.
- Voor de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag geldt dat de vergoeding van de leden in een apart vergoedingsbesluit zal worden opgenomen.
- Het ouderpanel is niet ingericht door een instellingsbesluit.
- Momenteel onderzoek ik of een vergoeding, passend bij de inzet en betrokkenheid van de deelnemende ouders, mogelijk is.
- Zodra ik de mogelijkheden in kaart heb gebracht zal ik u daarover informeren.

Aansluiting maatregelen op vraag gedupeerden ouderpanel

Q. Hoe wordt gewaarborgd dat ontwikkelde maatregelen aansluiten bij de vraag van gedupeerde ouders via het ouderpanel?

A.

- De crisisorganisatie wil dicht bij de gedupeerde ouders staan om tot een passende en bevredigende oplossing te komen.
- De crisisorganisatie heeft haarzelf hierom het doel gesteld om een breed gedragen ouderpanel in te richten.
- Een ouderpanel dat de boodschap van de ouders weet te vertalen in adviezen en suggesties voor de crisisorganisatie.
- Deze adviezen en suggesties van het ouderpanel worden zwaar gewogen in de beleidsbesluiten van de crisisorganisatie.
- Op deze manier tracht de crisisorganisatie te waarborgen dat maatregelen worden uitgevoerd die de huidige problematiek van gedupeerde ouders adequaat aanpakt.

Wijze van advies ouder-kindpanel

Q. Wie voorziet het Ouder- en Kindpanel van advies en op welke wijze vindt dit plaats?

A.

- De ouders geven vanuit hun ervaring en perspectief – **gevraagd én ongevraagd** – advies aan mij en aan Belastingdienst/Toeslagen. Bijvoorbeeld over hoe we zaken moeten oplossen en hoe we zaken in de toekomst kunnen voorkomen. Maar bijvoorbeeld ook over de (toon van de) communicatie. Hierbij kan gedacht worden aan het geven van feedback op brieven die naar de ouders verstuurd gaan worden.
- Het panel vergadert elke 2 maanden (of vaker als dat nodig is) en rapporteert aan de staatssecretaris.
- Het panel is volledig onafhankelijk en alle adviezen worden openbaar gemaakt. Ook onze reactie op de adviezen zal openbaar gemaakt worden.
- Het panel is ook een klankbord voor mij en voor Belastingdienst/Toeslagen.
- De voorzitter vat de bijdrage van alle leden samen en legt die aan mij voor. Dat voorstel wordt vervolgens meegenomen in de aanpak van het herstel. De voorzitter moet ervoor zorgen dat alle adviezen goed terechtkomen binnen Belastingdienst/Toeslagen. En hij bewaakt ook dat het ouderpanel een

terugkoppeling krijgt over wat er met de adviezen gebeurt.

- De voorzitter evalueert 2 keer per jaar (in maart en september) met het panel hoe het ouderpanel functioneert.

Vergoeding leden Ouder- en kindpanel

Q. Worden de leden van het ouderpanel betaald?

A.

- In de instellingsbesluiten van de commissies is de vergoeding van de leden aangegeven.
- Het ouderpanel is niet ingericht door een instellingsbesluit.
- Momenteel onderzoek ik of een vergoeding, passend bij de inzet en betrokkenheid van de deelnemende ouders, mogelijk is

Hoofdstuk 8 – Commissie van Wijzen

Belangrijk: Spreeklijn werkwijze Commissie van wijzen

- De herstelorganisatie heeft samen met de commissie van wijzen een werkwijze afgestemd om snel een eerste beoordeling te kunnen doen van de aanwezigheid van institutionele vooringenomenheid op onderzoeksniveau.
- We hebben hiermee een **fast lane** ingericht.
- De werkwijze houdt in dat de herstelorganisatie een analyse van het CAF-onderzoek heeft gemaakt op basis van:
 - een aantal kerndocumenten van het CAF-onderzoek,
 - een steekproefsgewijze beoordeling van individuele situaties
 - en de kwantitatieve gegevens over aantallen stopzettingen en bezwaren.
- Deze analyse en de kerndocumenten zijn aan de commissie verstrekt.
- De commissie heeft aangegeven hiermee voldoende informatie te hebben om in het korte tijdsbestek de herstelorganisatie te adviseren en te concluderen of sprake is geweest van institutioneel vooringenomen handelen voor de verschillende CAF-onderzoeken.
- Deze werkwijze is gehanteerd voor alle CAF-onderzoeken die aan de commissie van wijzen zijn voorgelegd.
 - Dit zijn de zaken waarvan de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen concludeerde dat ze **waarschijnlijk vergelijkbaar** waren en waarvan de herstelorganisatie op grond van de analyse tot het oordeel kwam dat zij niet vergelijkbaar zijn.
 - Die zijn alle zaken waarvan de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen concludeerde dat ze **mogelijk vergelijkbaar** waren
- Voor de zaken waar de herstelorganisatie en de Commissie van wijzen hebben geconcludeerd dat sprake is

van vooringenomenheid op onderzoeksniveau, komen via de **fast lane** alle ouders in aanmerking voor compensatie.

- Voor de zaken waarbij de conclusie is dat op onderzoeksniveau niet vooringenomen is gehandeld, is in onze werkwijze **de volgende stap** het beoordelen of sprake is van individuele vooringenomenheid.
- Bij deze stap **zeg ik u toe** dat:
 - De persoonlijk zaakbehandelaars alle op de zaak betrekking hebbende stukken in samenhang beoordelen, **waaronder het complete onderzoeksdossier** en de documenten die te maken hebben met de terugvordering bij de ouder, zoals verslagen van bevindingen, bezwaren, klachten en beroep.
 - Een **vaktechnische toets** plaatsvindt op de beoordeling van de persoonlijk zaakbehandelaar en dat **alleen na deze toets** een voornemen tot afwijzing van de compensatie bij de commissie wordt gebracht.
 - De commissie bij een voornemen tot afwijzing **ook dit complete dossier** krijgt.
- Wanneer de ouder geen onderdeel uitmaakte van een groep maar vraagt om individuele beoordeling op vooringenomenheid, dan volstaan vanzelfsprekend de documenten die te maken hebben met de terugvordering bij de ouder.
- Met deze werkwijze meen ik enerzijds een **snelle eerste toets** te kunnen uitvoeren op onderzoeksniveau én een **zorgvuldige werkwijze** om ervoor te zorgen dat elke ouder de compensatie ontvangt waar hij recht op heeft.

Ter overweging

- Eventueel aangeven dat u erover nadenkt om in het kader van het systeem van checks en balances ook een **overkoepelende kwaliteitsbewaking** in te richten om de werkwijze en de kwaliteit van de producten van de

herstelorganisatie te monitoren en waar nodig te verbeteren.

- De Adviescommissie heeft in haar rapport aangegeven dat op basis van de individuele beoordeling ook **aanwijzingen voor groepsgewijze vooringenomenheid** kunnen worden gevonden. In dat geval kan de commissie van wijzen adviseren om de gehele groep (alsnog) in aanmerking te laten komen voor compensatie.

Werkwijze en samenstelling commissie van Wijzen

Q. Wat doet deze commissie?

A.

- De Commissie beoordeelt het standpunt van de Belastingdienst/Toeslagen in een als **waarschijnlijk** of **mogelijk vergelijkbaar** met **CAF 11** aangemerkte zaak.
- Ook beoordeelt de Commissie **individuele zaken van zelfmelders** in een met CAF 11 vergelijkbare zaak waarvan het voornemen bestaat de aanvraag om compensatie af te wijzen.
- Ook worden **individuele situaties** (van **zelfmelders**) in **een niet met CAF 11 vergelijkbare zaak** dienen aan de commissie te worden voorgelegd als Belastingdienst/Toeslagen het voornemen heeft om in een dergelijke situatie een compensatie toe te kennen.
- De Commissie wordt ingezet voor bredere taken zoals het adviseren over ingediende verzoeken op grond van de **vangnetbepaling**.

Leden

-
-
-
-
-

Expertise

- De leden van de Commissie van onafhankelijke deskundigen hebben of hadden een achtergrond in de wetenschap en rechtspraak, voornamelijk fiscaal georiënteerd.

Start cie der Wijzen

Q. Wanneer is de Cie der Wijzen gestart?

A.

- Het instellingsbesluit voor de Cie der Wijzen is aangeboden aan de staatscourant en worden op 10 en 11 juni gepubliceerd.
- Er is aan de instellingsbesluiten terugwerkende kracht toegekend.
- Voor de Cie der wijzen is dit tot 1 april.
- Vanaf die datum kunnen ze aan de slag (dus nu al).

Bezwaarschriftenadviescommissie

Q. Wat doet de bezwaarschriftenadviescommissie?

A.

- De Bezwaarschriftenadviescommissie adviseert op bezwaarschriften tegen beschikkingen op aanvragen om **compensatie** en tegen besluiten op verzoeken om herstel in verband met de **hardheid** van het toeslagenstelsel.
- Ook adviseert de Bezwaarschriftenadviescommissie over bezwaren over de **vangnetbepaling**
- Hierbij is aangesloten bij de taakomschrijving van vergelijkbare bezwaarschriftenadviescommissies.
- **AUT adviseerde** om de behandeling van bezwaren te concentreren bij **één bezwaarschriftadviescommissie**.

Leden

- tevens
- voorzitter;
- , tevens voorzitter;
-
-
-
-
-
-
-

Expertise

- De leden van deze adviescommissie hebben of hadden een achtergrond in de wetenschap, rechtspraak, ombudsman en griffie van de Tweede Kamer.

Start cie bezwaarschriften

Q. Wanneer is de bezwaarschriftenadviescommissie gestart?

A.

- Het instellingsbesluit voor de bezwaarschriftenadviescommissie is aangeboden aan de staatscourant en wordt 11 juni gepubliceerd.
- Er is aan de instellingsbesluiten terugwerkende kracht toegekend.
- Voor de bezwaarschriftenadviescommissie is dit tot 15 mei.
- Vanaf die datum kunnen ze aan de slag (dus nu al).

Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade

Q. Wat doet de commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade?

A.

- In aanvulling op de compensatieregeling en de daarin opgenomen forfaitaire bedragen voor materiële en immateriële schade, kunnen ouders in **schrijnende gevallen meer schade** vergoed krijgen.
- Deze ouders dienen daartoe een verzoek in bij deze Commissie.
- Ouders zullen aannemelijk moeten maken dat sprake is van **aanvullende schade** – die in onvoldoende mate is vergoed met de forfaitaire bedragen aan materiële en immateriële schadevergoeding – en dat die schade het gevolg is van het door de Adviescommissie uitvoering toeslagen vastgestelde **institutioneel vooringenomen handelen** van Belastingdienst/Toeslagen.

Leden

 voorzitter

, tevens voorzitter

Expertise

- De leden van de Commissie extra schadevergoeding hebben of hadden een achtergrond in de wetenschap en rechtspraak waarbij kennis en ervaring met fiscaal recht, familierecht en mensenrechten vertegenwoordigd is.
- Bij de samenstelling is advies gevraagd aan de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag en is gestreefd naar een

samenstelling met de nodige diversiteit. Hierbij kan gedacht worden aan een mix van zowel mannen als vrouwen.

Start cie aanvullende schadevergoeding

Q. Wanneer is de commissie aanvullende schadevergoeding gestart?

A.

- Het instellingsbesluit voor de commissie aanvullende schadevergoeding is aangeboden aan de staatscourant en worden op 10 en 11 juni gepubliceerd.
- Er is aan de instellingsbesluiten terugwerkende kracht toegekend.
- Voor de commissie aanvullende schadevergoeding is dit tot 15 mei.
- Vanaf die datum kunnen ze aan de slag (dus nu al).

Spreeklijn proces voor de ouders en uitvoering

- Zorgvuldigheid, objectiviteit, de menselijke maat en ruimhartigheid staan centraal bij de beoordeling van de cases. Dat is voor mij heel belangrijk.
- Dat wil ik bereiken door middel van onafhankelijke commissies, persoonlijke zaakbehandelaars en een vangnetbepaling. Ik licht graag toe hoe het proces in zijn werk gaat.
- Met de ouders die bekend zijn bij ons nemen wij zelf contact op.
- Daarnaast doen wij er alles aan om de bekendheid van de regelingen te vergroten.
- Onder meer via bijvoorbeeld onze mediakanalen, gemeenten, kinderopvangorganisaties, BOinK en de Nationale ombudsman.
- Daarnaast ondersteunen wij ouders door hen te koppelen aan een persoonlijk zaakbehandelaar.
- Samen maken ouder en persoonlijk zaakbehandelaar een reconstructie van wat er in het verleden is gebeurd. Ook kunnen ouders bij hun persoonlijk zaakbehandelaar terecht voor vragen over het proces.

- Hierbij streven wij naar zo kort mogelijke doorlooptijden.
- Over de doorlooptijden worden de ouders regelmatig geïnformeerd. Ook dit gebeurt door middel van verschillende communicatiekanalen.
- Ik ga graag meer specifiek in op het proces, wat ik opdeel in drie delen:
 - Het eerste deel is het reguliere proces.
 - De persoonlijk behandelaar bekijkt samen met de ouder welke regeling of regelingen van toepassing zijn.
 - De ouder beslist voor welke regelingen hij of zij in aanmerking wil komen.
 - De persoonlijk behandelaar ondersteunt de ouder hierin.
 - De persoonlijk zaakbehandelaar bereidt dan het proces zoveel mogelijk voor.
 - Vervolgens wordt alle informatie gebundeld. Dit is bijvoorbeeld de verslaglegging van de gesprekken en informatie van Toeslagen, informatie van de ouder en bijvoorbeeld van banken en kinderopvang.
 - Deze informatie met het advies van de behandelaar wordt voorgelegd aan de vaktechnische collega die tot een voorlopig oordeel komt.

- Indien Toeslagen meent dat een ouder inderdaad institutioneel vooringenomen behandeld is, dan komt deze ouder in aanmerking voor compensatie en wordt hierover een besluit genomen. Het exacte bedrag wordt dan zo snel mogelijk berekend en overgemaakt.
- Indien de conclusie is dat een ouder niet institutioneel vooringenomen behandeld is wordt het voorlopige oordeel voorgelegd aan de Commissie van Wijzen.
- Het advies van de commissie wordt in principe gevolgd.
- Het tweede deel gaat over aanvullende schadevergoeding.
- Als ouders compensatie krijgen, maar de ouder vindt dat de schade groter is dan het compensatiebedrag, dan wordt advies gevraagd van de Commissie Aanvullende Schadevergoeding.
- Ook dit advies wordt in principe gevolgd.
- Als de ouder naar oordeel van Toeslagen niet vooringenomen behandeld is, maar wel in aanmerking komt voor de hardheidstegemoetkoming wordt dit al zo veel mogelijk betrokken in de beoordeling van het dossier.

- Zo wil ik voorkomen dat ouders onnodig lang wachten op deze beoordeling.
- Ook hiervoor geldt dat de persoonlijk behandelaar de ouder begeleid en een vaktechnische collega de beslissing neemt.
- Als de ouder recht heeft op een tegemoetkoming wordt dit zo snel mogelijk uitgekeerd.
- Het derde onderdeel zijn de schrijnende situaties en beroep en bezwaar.
- Ouders in zeer schrijnende situaties die buiten beide regelingen vallen kunnen in alle gevallen een beroep doen op de vangnetbepaling.
- Daarnaast krijgen alle ouders die een restschuld hebben en eerder door een O/GS-kwalificatie geen persoonlijke betalingsregelingen hebben gekregen, alsnog een persoonlijke betalingsregeling aangeboden.
- Bij alle besluiten in het proces dat ik beschrijf is bezwaar mogelijk.
- Bij ouders die bezwaar aantekenen wordt dit bezwaar voorgelegd aan de onafhankelijke Bezwaarschriftenadviescommissie die hierover adviseert.
- Ook dit advies wordt in principe overgenomen.

- Op deze manier zijn ouders niet direct aangewezen op een juridisch traject.
- Als dit traject voor de ouders niet de gewenste uitkomst heeft, is uiteraard altijd een gang naar de rechter mogelijk.

Spreeklijn inzagerecht

Algemeen

- Laat ik beginnen met te benadrukken dat ik heel goed begrijp dat ouders hun persoonlijk dossier willen.
- Het verstrekken van het volledige persoonlijke dossier aan ouders is echter vaak niet wat hen helpt. Dat blijkt uit ervaringen met de eerste dossiers die zijn verzameld.
- De enorme hoeveelheid informatie leidt vaak niet of niet eenvoudig tot het gewenste inzicht.
- Het kan immers gaan om duizenden pagina's.
- Om die reden is er een nieuwe werkwijze ontwikkeld.
- De nieuwe werkwijze houdt in dat de ouder die het dossier heeft opgevraagd, wordt gebeld. In dat gesprek wordt de informatiebehoefte vastgesteld.
- Vervolgens wordt een afspraak gepland om de vragen te beantwoorden. Wanneer de ouder na de gesprekken alsnog een volledig dossier wenst te ontvangen, zal het dossier uiteraard worden samengesteld.
- Met deze werkwijze wordt geprobeerd sneller antwoord te geven op vragen die de ouder heeft over zijn dossier. Over deze nieuwe werkwijze heeft overleg plaatsgevonden met de Nationale ombudsman waarbij suggesties van zijn kant in het procesontwerp zijn meegenomen.
- Ik wil graag het onderscheid tussen inzagerecht op grond van de AVG en inzage in het volledige dossier duidelijk maken. Ik heb namelijk gemerkt dat deze twee dingen soms door elkaar lopen.

Toelichting

Bij verzoeken om inzage moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- (a) Verzoeken om inzage in de *persoonsgegevens* die door Toeslagen worden verwerkt.

Dit betreft het inzagerecht in de zin van de AVG

- (b) Verzoeken om een kopie van het volledige dossier.
Deze verzoeken niet onder de AVG

Toelichting Inzagerecht AVG

- Op grond van de AVG moet op verzoek inzage worden verstrekt in de *persoonsgegevens* die worden verwerkt.
- Persoonsgegevens zijn o.a. naam, adres, woonplaats, geboortedatum, burgerservicenummer.
- Daarnaast wordt informatie gegeven over onder andere verwerkingsdoeleinden, met wie de gegevens worden gedeeld en de bewaartermijn.
- Op een verzoek om inzage in de persoonsgegevens (AVG-inzageverzoek) moet een beslissing door Toeslagen worden genomen.
- De termijn hiervoor betreft één maand met verlenging tot drie maanden.
- Indien niet binnen drie maanden is beslist, kan belanghebbende Toeslagen in gebreke stellen.
- Na ingebrekestelling moet binnen 14 dagen alsnog een beslissing worden genomen
- Indien dat niet gebeurt, is er op grond van de Awb recht op een dwangsom.

Toelichting inzagerecht in het volledige dossier

- Het inzagerecht in de zin van de AVG geeft geen recht op een kopie van het volledige dossier.
- Bij verzoeken om inzage in het volledige dossier is verondersteld dat met name behoefte bestaat aan inzicht in de bevindingen uit onderzoeken en de oordeelsvorming die tot het oorspronkelijke besluit hebben geleid.
- Deze informatie wordt niet op grond van de AVG verstrekt, maar op grond van de plicht uit de Awb om een besluit deugdelijk te motiveren.

- Uiteraard had de motivering al deel uit moeten maken van het oorspronkelijke besluit.
- Een verzoek om inzage in het volledige dossier wordt echter niet bij formeel besluit genomen.
- Om die reden geldt hiervoor geen formele beantwoordingstermijn.
- De Awb bepaalt dat de motivering binnen een redelijke termijn moet plaatsvinden.
- Deze termijn is niet gelijk aan de termijn van drie maanden die voor AVG-inzageverzoeken geldt.
- Wat dan wel een redelijke termijn hiervoor is, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval.
- De complexiteit van de zaak en/of de grootte van het dossier spelen hierbij een rol.
- Aangezien de samenstelling van dossiers een complex proces is, vergt dit geruime tijd.
- Omdat de Awb geen formele termijn voor verzoeken om een kopie van het volledige dossier voorschrijft, is de dwangsomregeling uit de Awb niet hierop van toepassing.
- Het automatisch toekennen van een dwangsom is wat mij betreft niet aan de orde. Dit zou een afwijking van de systematiek van de Awb en de bijbehorende jurisprudentie inhouden.

Herstelorganisatie BD

Hoofdstuk 12 – Herstelorganisatie BD

Factsheet herstelorganisatie

- De Kamer is op 17 december geïnformeerd dat een projectorganisatie zou worden ingesteld enkel en alleen voor de afwikkeling van het kinderopvangtoeslag-dossier.
- De crisisorganisatie is per 24 februari van start gegaan. Dit is op 27 februari aan de Kamer gemeld. De organisatie is begonnen met voorbereidend werk voor het zo snel en goed mogelijk uitvoeren van herstelwerkzaamheden. De uitvoeringsorganisatie is op 1 juni 2020 operationeel . En zal starten met de meest urgente gevallen. Het duurt in ieder geval tot en met 2021 voor de hersteloperatie is afgerond.
- **Doel:** De crisisorganisatie wordt ingericht om de toeslagencrisis te besturen. Het doel van de crisisorganisatie is het in kaart brengen van de grootte van de problematiek door gemaakte fouten, het ontwikkelen van een beleidskader rondom compensatie, en uitvoeren van de hieruit

volgende hersteloperatie. Hierin staat de crisisorganisatie continu in contact met stakeholders, worden signalen vanuit de buitenwereld proactief gedetecteerd en wordt actie ondernomen waar nodig.

- Door middel van het inrichten van een crisisorganisatie worden korte lijnen onderhouden van de werkvloer naar de top, en werken teams met sterke afhankelijkheden samen. Er wordt een crisisbureau ingericht als spil in de hersteloperatie. Het crisisbureau staat onder leiding van een crisismanager en neemt taken rondom projectmanagement op zich.
- In het werk van de crisisorganisatie staat de burger centraal, in al zijn variëteit, in onze dienstverlening en besluiten.
- De crisisorganisatie wordt zo veel mogelijk samengesteld uit bestaande rollen en werknemers.
- Er wordt een Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag opgericht om advies te geven in de hersteloperatie.
- Ook wordt een ouder- en kindpanel opgericht om advies te geven vanuit hen perspectief.

- Bovendien zijn verschillende onafhankelijke commissies ingesteld ter advisering bij de werkzaamheden; de Commissie van Wijzen, de Bezwaarschriftenadviescommissie CAF 11 en vergelijkbare (CAF-) zaken en Hardheid van het toeslagenstelsel, en de Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade.
- Op dit moment is de uitvoerbaarheid van de maatregelen op hoofdlijnen beoordeeld, maar er heeft nog geen volledige uitvoeringstoets plaatsgevonden.
- Gedurende de herstelperiode zullen naar verwachting 500 FTE worden ingezet.
- Vooralsnog zijn dat er 45 fte externe medewerkers werkzaam binnen de crisisorganisatie. In de toekomst zou dat eventueel nog uitgebreid kunnen worden als (snelle) instroom vanuit BD niet gegarandeerd kan worden.
- De noodzakelijke financiële middelen zijn onderdeel van de budgettaire voorjaarsbesluitvorming. Over de uitkomsten van deze besluitvorming is de Kamer, conform het reguliere begrotingsproces, met de Voorjaarsnota en de 1^e suppletoire begroting.

Opzetten crisisorganisatie

Q. Hoe ver bent u met het opzetten van deze crisisorganisatie?

A.

- Op dit moment is de volgende voortgang geboekt:
- De crisisorganisatie is per 24 februari ingesteld
- Daarnaast is de structuur voor de crisisorganisatie intern goedgekeurd door de bestuursraad.
Momenteel zijn we bezig met het rondkrijgen van de interne bemensing
- Mandaten zijn uitgewerkt en ingevoerd
- Meest urgente risico's zijn gesignaleerd en mitigerende maatregelen zijn getroffen
- Plan is ontwikkeld voor contact met gedupeerde ouders voor de periode zonder beleidsbesluit
- Eerste stappen zijn gezet op de inrichting van een adviserend ouderpanel en klankbordgroep.

Etnisch profileren

Hoofdstuk 13 – etnisch profileren

Bijdrage Spreeklijn etnisch profileren

- **Etnisch profileren** is nooit goed te praten en **keur ik ten strengste af**.
- Het onderscheid maken op grond van nationaliteit acht ik zonder expliciete wettelijke grondslag onwenselijk.
- Het enkele feit dat iemand een andere **nationaliteit** heeft mag zonder **expliciete wettelijke grondslag** geen reden zijn om iemand anders te behandelen.
- Wel wil ik hier graag een belangrijk **onderscheid** benoemen tussen het gebruik van nationaliteit en etnisch profileren.
- Het gebruik van nationaliteit in het toezicht van de inkomstenbelasting wil niet zeggen dat er ook sprake was van etnisch profileren.
- Het gebruik van nationaliteit is **juridisch** gezien onder bepaalde omstandigheden toegestaan en soms ook noodzakelijk in het toezicht.
- Dit vraagt nader onderzoek. Daarbij is het ook goed de uitkomsten van het **rapport van de**

Autoriteit Persoonsgegevens op dit punt af te wachten.

- Hoe dan ook, van de belastingdienst mag verwacht worden dat hij **iedereen gelijk** en op grond van **objectieve en relevante gegevens behandelt**.
- Daarom wil ik dat – indien nationaliteit om een reden noodzakelijk is om te gebruiken in het toezicht – hier een **expliciete wettelijke grondslag** voor geregeld wordt. Deze beleidsmatige keuze van mijn voorganger volg ik.

Factsheet risicoselectie binnen de Belastingdienst (blauw)

De capaciteit van de Belastingdienst is beperkt. Voor het toezicht betekent dit dat de Belastingdienst keuzes moet maken over de inzet van verschillende instrumenten. Deze keuzes worden gemaakt op basis van het nalevingsgedrag van belastingplichtigen. Om het risico van niet-naleving te bepalen maakt de Belastingdienst in zijn toezicht op aangiften onder meer gebruik van risicomodellen en selectieregels. Daarnaast is de kennis en het geoefende oog van medewerkers een belangrijke factor in het toezicht. Tot slot kunnen medewerkers in specifieke toezichtzaken gebruik maken van lijsten en applicaties (zoals query's en lokale applicaties).

Risicomodellen: Een risicomodel schat de kans op een correctie van bijvoorbeeld aangiftes, gebaseerd op een set van variabelen die correcties van historische aangiftes zo goed mogelijk verklaren. Risicomodellen geven op basis van deze historische patronen een indicatie (een risicoscore) van het in de

toekomst voorkomen van een bepaalde, vooraf gedefinieerde, uitkomst. Dat kunnen fouten zijn in aangiften maar bijvoorbeeld ook bijzondere fenomenen (zoals fraude).

Selectieregels: als onderdeel van een selectiemodule worden selectieregels vastgesteld op basis van de kennis en expertise van medewerkers van de Belastingdienst. Hierbij kan gedacht worden aan vakkennis, kennis van wet- en regelgeving of ervaringen uit voorgaande jaren. Met deze selectieregels worden één of meer specifieke onderdelen van de aangifte getoetst, bijvoorbeeld of een specifieke aftrekpost hoger is dan een bepaald normbedrag.

Selectieregels zijn “**als-dan**” regels op basis van de wet en kennis en ervaring van medewerkers, die leiden tot uitworp. De behandelaar krijgt uitsluitend een globale beschrijving op basis waarvan de selectie plaatsvindt, maar niet de selectiecriteria te zien op basis waarvan een aangifte is geselecteerd.

Omdat er meer aangiften worden uitgeworpen op basis van selectieregels dan dat er toezichtscapaciteit is, vindt er vervolgens een nadere selectie plaats. Afhankelijk van de capaciteit en keuzes in het toezicht worden de uitgeworpen aangiften behandeld door een medewerker.

Query's zijn een verzameling van gegevens die uit meerdere gegevensbronnen komen.

Nationaliteit

In de CAF zaken bleek nationaliteit een rol te hebben gespeeld in het toezicht door de BD.

Het gebruik van nationaliteit in selectiemodules is toegestaan als daar een rechtvaardiging voor bestaat. Een gevaar dat daarin schuilt, is dat er een ongerechtvaardigd onderscheid wordt gemaakt. **Om die reden heeft uw ambtsvoorganger Menno Snel, naar aanleiding van de Toeslagenaffaire, in een brief van 15 november 2019 aan de TK toegezegd nationaliteit niet meer te gebruiken ten behoeve van de handhavingstaak van de**

Belastingdienst, tenzij er een expliciete wettelijke grondslag voor bestaat. Ook is toegezegd dat in de overige gevallen nationaliteit voor eind 2019 uit de systemen is verwijderd.

In de Voorgangsrapportage Toeslagen die op 28 april jl. naar de TK is gestuurd is de tekst opgenomen dat tweede nationaliteit uit alle risicomodellen en selectieregels is verwijderd. En dat eerste nationaliteit alleen nog is opgenomen als daar een wettelijke grondslag voor bestaat. Deze tekst was gebaseerd op eerdere uitvragen die waren gedaan bij de verschillende directies.

Naar aanleiding van vragen van Trouw en RTL over deze passage is opnieuw navraag gedaan bij de verschillende directies. Daaruit bleek er nog één selectieregel in de selectiemodule voorlopige aanslag inkomensheffing te zijn waarin nationaliteit was opgenomen, zonder dat daar een wettelijke grondslag voor was. Dat gebruik is per 15 mei jl. stopgezet.

Op 11 mei jl. is een rectificatiebrief naar de TK

gegaan. Naar aanleiding daarvan heeft de TK in een SO van 15 mei 2020 vragen hierover gesteld. Gestreefd wordt naar verzending voor of rond het zomerreces.

Tot slot is in de brief van 11 mei jl. een aanbod gedaan voor een technische briefing over risicomodellen en selectieregels. De Kamer ontvangt op korte termijn een reactie op haar brief n.a.v. dit aanbod.

Onderzoeken bij de Belastingdienst

Er is in 2019 een extern onderzoeken bij Datafundamenten & Analytics (DF&A) afgerond.

1. Risicoselectie: De Algemene Rekenkamer (ARK) gaf op 11 juni 2019 naast een aantal aanbevelingen, een positief oordeel over het gebruik van risicomodellen.

Lopende externe onderzoeken

De ADR is eind 2019 gevraagd om in 2020 onderzoek te doen naar de wijze van totstandkoming van risicomodellen, selectieregels, data-analyses en

query's bij de Belastingdienst (incl. Toeslagen), in kaart te brengen welke waarborgen daarbij gelden en hoe deze getoetst worden. De ADR heeft deze opdracht aangenomen en recentelijk is een projectleider aangesteld die zo spoedig mogelijk de opdrachtformulering gaat uitwerken en een bijbehorend tijdpad vaststelt. De Functionaris voor Gegevensbescherming van de Belastingdienst wordt hierbij betrokken.

De **Autoriteit Persoonsgegevens** (AP) doet onderzoek of de Belastingdienst (bijzondere) persoonsgegevens waaruit ras of etniciteit blijkt mogelijk onrechtmatig (heeft) verwerkt. Meer specifiek richt dit onderzoek zich op het verwerken van gegevens omtrent de tweede nationaliteit in het Toeslagen systeem en/of in het kader van de controle op de toeslagen voor kinderopvang.

Daarnaast onderzoekt de AP of de Belastingdienst vanaf in ieder geval juni 2016 geautomatiseerde besluitvorming en/of profilering gebaseerd op bijzondere categorieën van persoonsgegevens - meer

specifiek de tweede nationaliteit - mogelijk in strijd de AVG toepast of heeft toegepast in het kader van controle op de toeslagen voor kinderopvang.

De Belastingdienst heeft in zijn brief van 1 november 2019 de AP in overweging gegeven risicomodellen, te weten het (totstandkomings)proces voor risicomodellen, de selectieregels en data-analyse bij Belastingdienst/Toeslagen in het onderzoek te betrekken.

De Belastingdienst is in afwachting van de resultaten van het AP-onderzoek. Het is nog niet bekend wanneer het wordt afgerond.

De **Nationale Ombudsman** is dit jaar een onderzoek gestart naar de wijze waarop *overheden* omgaan met klachten over etnisch profileren. Dit onderzoek moet leiden tot een helder kader voor de behandeling van klachten over etnisch profileren.

Tot slot is de **Algemene Rekenkamer** (ARK) dit jaar een onderzoek gestart naar voorspellende en voortschrijvende algoritmes, die door de Rijksoverheid worden gebruikt. Ook bij de Belastingdienst heeft de ARK in het kader van dit onderzoek vragen gesteld.

120

Juridisch toegestaan selecteren op nationaliteit

Q. Is selecteren naar nationaliteit juridisch toegestaan?

A.

- Laat ik vooropstellen dat er geen ongerechtvaardigd onderscheid mag worden gemaakt. Onder omstandigheden is selecteren naar nationaliteit echter toegestaan.
- Er moet een rechtvaardiging voor bestaan.
- Er hoeft niet in alle gevallen wettelijke grondslag aanwezig te zijn.
- Wel moet de selectie noodzakelijk zijn. Dat houdt in dat het zo beperkt mogelijk moet worden toegepast (proportionaliteit) en dat er geen andere, minder ingrijpende manier is om hetzelfde resultaat te bereiken (subsidiariteit).
- Het controleren van nationaliteit is niet per definitie hetzelfde als etnisch profileren. Het maakt uit hoe en waarom het selectie criterium wordt ingezet.

Voorbeeld:

Voorbeeld 1:

- artikel 3 van de Successiewet.
- Hierin staat dat de erfenis en schenkingen van **een Nederlander die niet meer in Nederland woont**, belast worden.

- Deze regel geldt **tot tien jaar**, nadat de Nederlander Nederland heeft verlaten.
- Om op deze regel toezicht te houden, **moet nationaliteit verwerkt worden**:
 1. De Nederlandse nationaliteit moet vastgesteld worden.
 2. Bijgehouden moet worden, hoe lang iemand al buiten Nederland woont.

Beleidsmatige invulling

Q: Hoe is het selecteren naar nationaliteit beleidsmatig ingevuld?

A.

- Beleidsmatig is door mijn voorganger besloten selectie op grond van nationaliteit af te schaffen tenzij er een expliciete wettelijke basis voor is.
- De reden is dat in dit controlemiddel het gevaar schuilt dat er een ongerechtvaardigd onderscheid wordt gemaakt.
- Daarom vraagt het registreren en gebruik van nationaliteit grote zorgvuldigheid.
- Ik wil dat dit alleen gebeurt, als er een expliciete wettelijke grondslag is voor het verwerken van nationaliteit en dit noodzakelijk is voor taken in het toezicht of de dienstverlening.

Etnisch profileren overheidsbreed

Q: Kunt u garanderen dat etnisch profileren niet breder voorkomt binnen de overheid, zoals de Nationale Ombudsman recent suggereerde in een interview?

A.

- Het discriminatieverbod, neergelegd in artikel 1 van de Grondwet, geldt voor alle overheidsinstanties.
- Er ligt dus bij alle lagen van de overheid een verantwoordelijkheid voor de voorkoming en bestrijding van discriminatie.
- Er zijn recent vragen gesteld door uw Kamer over etnisch profileren door de overheid.
- Hierop zal op korte termijn worden ingegaan door de verantwoordelijke bewindspersonen, waaronder de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties die de kabinetsaanpak van discriminatie coördineert.

Verbetermaatregelen in afwachting AP

Q. Welke concrete verbetermaatregelen neemt de Belastingdienst al, in afwachting van het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens?

A.

- Het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens loopt. Ik hoop ook dat de Autoriteit Persoonsgegevens spoedig met haar resultaten komt.
- Vooruitlopend op de bevindingen zetten we enkele verbetermaatregelen in gang. Als de conclusies van de AP aanleiding geven, breiden we deze verder uit.

De verbetermaatregelen:

- Bij aanvragen voor query's worden standaard onder andere het doel van de query's getoetst.
- De Belastingdienst organiseert bewustwordings- en kennissessies, onder andere in het licht van de AVG.
 - a. De ontwikkelingen rondom het gebruik van nationaliteit vragen nadrukkelijk aandacht en

worden hierin meegenomen. Leidinggevend en vragen hun medewerkers hieraan te deel te nemen.

- Verder was iedere medewerker van de Belastingdienst al sinds 2018 verplicht om een basiscursus over de AVG en privacy te volgen en het certificaat daarvan te registreren.
- Daarnaast worden er een aantal externe onderzoeken uitgevoerd, om de processen van de Belastingdienst gericht te verbeteren.
 - a. Ik doel op het ADR onderzoek naar de totstandkoming van risicomodellen, selectieregels en query's en het FSV onderzoek waarin nationaliteit expliciet wordt meegenomen.
- Tot slot wordt een overzicht gemaakt van expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit.
- Daarbij zal ook worden beoordeeld of aanvullende wettelijke grondslagen nog gemaakt moeten worden om nationaliteit voor specifieke toezichtstaken of dienstverlening te kunnen voeren.

- Dit uiteraard alleen, als nationaliteit voor die taken noodzakelijk is.

Verbetermogelijkheden tegengaan discriminatie

Q. Welke concrete verbetermaatregelen neemt de Belastingdienst al, in afwachting van het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens?

A.

- Het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens loopt. Ik hoop ook dat de Autoriteit Persoonsgegevens spoedig met haar resultaten komt.
- Vooruitlopend op de bevindingen zetten we enkele verbetermaatregelen in gang. Als de conclusies van de AP aanleiding geven, breiden we deze verder uit.

De verbetermaatregelen:

- Bij nieuwe aanvragen voor query's worden standaard het onder andere het doel van de query's getoetst.
- De Belastingdienst organiseert bewustwordings- en kennissessies, onder andere in het licht van de AVG.

- a. De ontwikkelingen rondom het gebruik van nationaliteit vragen nadrukkelijk aandacht en worden hierin meegenomen. Leidinggevenden vragen hun medewerkers hieraan te deel te nemen.
- Verder was iedere medewerker van de Belastingdienst al sinds 2018 verplicht om een basiscursus over de AVG en privacy te volgen en het certificaat daarvan te registreren.
- Tot slot worden er een aantal externe onderzoeken uitgevoerd, om de processen van de Belastingdienst gericht te verbeteren.
 - a. Ik doel op het ADR onderzoek naar de totstandkoming van risicomodellen, selectieregels en query's en het FSV onderzoek waarin nationaliteit expliciet wordt meegenomen.
- Tot slot wordt een overzicht gemaakt van expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit.
- Daarbij zal ook worden beoordeeld of aanvullende wettelijke grondslagen nog gemaakt moeten worden om nationaliteit voor specifieke

toezichtstaken of dienstverlening te kunnen voeren.

- Dit uiteraard alleen, als nationaliteit voor die taken noodzakelijk is.

Verbetermogelijkheden tegengaan discriminatie

Q. Welke concrete verbetermaatregelen heeft de Belastingdienst genomen om etnisch profileren en/of discriminatie tegen te gaan.

A.

- Er zijn inmiddels verschillende stappen gezet. Maar nog niet voldoende.
- Of wij nu alle gevallen waar we nationaliteit gebruiken boven tafel hebben, kan en durf ik nog niet te zeggen.
- De Belastingdienst werkt met bijna 30.000 medewerkers op verschillende kantoren, met veel verschillende systemen en maakt gebruik van heel veel gegevens voor het toezicht.
- Dat maakt het **niet eenvoudig** om daar op korte termijn een volledig beeld van te krijgen. Daar zijn wij wel druk mee bezig, maar dat kost tijd.
- Wat voor mij uitermate belangrijk is, is hoe we ervoor kunnen zorgen dat in het toezicht, **elke vorm van vooringenomenheid** ten aanzien van nationaliteit wordt **voorkomen**.

- Daarvoor zijn al een **aantal stappen** ondernomen, terwijl ik het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens afwacht:
- **Allereerst** is een **Belastingdienst brede uitvraag** gedaan of en waar nationaliteit nog gebruikt wordt en of het gebruik wel is gebaseerd op een expliciete wettelijke basis.
- **Daarnaast** wordt nationaliteit bij nieuwe query's uitsluitend geleverd als hiervoor een **expliciete wettelijke grondslag** is en er een gegevensbeschermingsbeoordeling of Willen/Mogen/Kunnen toets is uitgevoerd.
- Ook voor een aantal bestaande query's is alsnog een gegevensbeschermingsbeoordeling of een Willen/Mogen/Kunnen toets uitgevoerd waarbij het gebruik van nationaliteit wordt beoordeeld.
- **Verder** wordt in het **externe onderzoek** naar aanleiding van het dossier FSV, ook expliciet het gebruik van nationaliteit meegenomen.
- **Tot slot** is de **ADR** gestart met een **onderzoek naar de wijze van totstandkoming** van risicomodellen, selectieregels, data-analyses en

query's bij de Belastingdienst. Daarvoor zijn een aantal inleidende gesprekken gevoerd ten behoeve van de aanpak van het onderzoek en de formele opdracht. Als de opdracht en de aanpak rond zijn, kan pas een meer definitieve planning gemaakt worden.

- Daarbij wordt ook onderzocht welke **waarborgen** gelden en hoe deze getoetst worden.
- Aan de hand van deze acties zullen de processen en de manier van werken van de Belastingdienst wordt aangepast.
- In het beantwoorden van de vraag hoe we dit naar de toekomst toe **voorkomen** kijk ik ook naar de **cultuur** van de Belastingdienst.
- Burgers, bedrijven en ook medewerkers verdienen een **dienst die betrouwbaar, benaderbaar en behulpzaam** is.
- De **actualiteit**, en ook de recente uitkomsten van het **externe cultuuronderzoek**, onderstrepen de noodzaak van een stevigere aanpak.
- Daarom **herijken** we de **bestaande aanpak**, ook met de inzichten van het **medewerkersonderzoek**, de **FNV-enquête** en de observaties van de **externe klankbordgroep**.

- De top van de Belastingdienst komt, samen met alle drie de bewindspersonen, **begin juni bijeen** om de **centrale richting** van die vervolgaanpak te bepalen. Daarin spreekt de top ook over deze vraag: hoe doen we dit naar de toekomst toe anders.
- Vervolgens werken de directies hieraan verder, met **nadrukkelijke inbreng van de werkvloer**. Het is cruciaal dat de aanpak door hen herkend en ondersteund wordt.

Zoals toegezegd informeer ik samen met mijn collega Vijlbrief voor het zomerreces hoe we **de bestaande aanpak leiderschap en cultuur hernemen**.

Openbaar maken selectieregels

Q. Waarom kunnen we selectieregels niet zomaar openbaar maken?

A.

- Selectieregels kunnen niet zomaar openbaar gedeeld worden
- Dit **zegt namelijk veel** over de **manier** waarop we **toezicht** houden op de grote stromen aangiften.
- Hypothetisch voorbeeld:
 - Er wordt een selectieregel ingezet die afgaat bij een aftrekpost van meer dan €5.000.
 - Delen daarvan kan leiden tot wat wordt aangeduid als “gaming the system”; bijvoorbeeld door ten onrechte een aftrekpost op te voeren voor een bedrag **net onder de bekende grens**, bijvoorbeeld €4.999.
 - **Daarmee worden die aftrekposten** dan mogelijk bewust aan het toezicht onttrokken, omdat men de grenzen gaat ‘gebruiken’.

- **Het delen van informatie over selectieregels, kan daarmee van invloed zijn op de belastingopbrengsten en de compliance.**

Opbouw selectiemodule

Q: Hoe was de selectiemodule voor de verzoeken om voorlopige aanslagen opgebouwd?

A.

- De selectiemodule voor verzoeken om voorlopige aanslagen, onderzoekt **de kans op potentiële risico's** in een verzoek om een voorlopige aanslag.
- De module als geheel bevat **tientallen selectieregels** en iedere selectieregel kan **meerdere criteria** bevatten.
- In de **selectieregel die nationaliteit** bevatte, zaten in totaal **vijf criteria** waarvan nationaliteit er een was.
- Naast nationaliteit, zagen de criteria onder meer op de grootte van aftrekposten en op loongegevens.
- Alleen als een verzoek aan **alle vijf de criteria voldeed**, werd deze **geselecteerd** voor een **handmatige beoordeling**.

- Ook de overige tientallen selectieregels kunnen leiden tot een selectie voor een handmatige beoordeling.

Onderzoek AP

Q: Waar doet de Autoriteit Persoonsgegevens precies onderzoek naar?

A.

- De Autoriteit Persoonsgegevens onderzoekt of de Belastingdienst vanaf in ieder geval 6 januari 2014 tot heden (bijzondere) persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst blijkt, mogelijk onrechtmatig heeft verwerkt. Meer specifiek richt het onderzoek zich op het verwerken van gegevens omtrent tweede nationaliteit in het Toeslagen VolgSysteem en in het kader van controle op de toeslagen voor kinderopvang.
- Daarnaast onderzoekt de Autoriteit Persoonsgegevens of de Belastingdienst vanaf in ieder geval juni 2016 geautomatiseerde besluitvorming en/of profilering gebaseerd op bijzondere categorieën van persoonsgegevens mogelijk in strijd met de AVG toepast, of heeft toegepast in het kader van controle op de toeslagen voor kinderopvang. Meer specifiek ziet dit onderzoek op het gebruik van de tweede

nationaliteit.

Afronding onderzoek AP

**Q. Wanneer is het onderzoek van de Autoriteit
Persoonsgegevens van de
Belastingdienst/Toeslagen afgerond?**

A.

- Het is niet bekend wanneer het onderzoek is afgerond. Ik acht het van belang dat de Autoriteit Persoonsgegevens de tijd heeft die zij nodig acht om het onderzoek zorgvuldig uit te voeren. Ik wacht de uitkomst met belangstelling af en verleen uiteraard volledige medewerking.
- Op 3 juni heeft de AP wederom vragen gesteld. De termijn voor de beantwoording is 12 weken en ik span mij in deze termijn te halen.

Procedureel antwoord, bij andere vragen over nationaliteit in risicomodellen en selectieregels

- Uw Kamer heeft **op vrijdag 15 mei** vragen gesteld over het gebruik van nationaliteit in de risicomodellen en selectieregels van de Belastingdienst.
- De vraag die [Kamerlid] stelt raakt hieraan.
- Op dit moment **zoeken we deze vragen uit**, maar het gaat daarbij in sommige gevallen om complexe en technische materie.

Duidelijkheid overige ouders

Q. Wanneer krijgen de andere ouders meer duidelijkheid?

A.

- Laat ik vooropstellen: **alle ouders die op dezelfde manier als in de CAF 11-zaak slachtoffer zijn** geworden van de institutionele vooringenomenheid, **krijgen ook herstel en compensatie.**
- Maar: dit is een complexe en omvangrijke zaak. Het gaat om grote groepen met zeer verschillende zaken. Ik wil dit herstel **voortvarend** oppakken, maar **vooral ook zorgvuldig doen.**
- Daarbij is belangrijk om **realistisch** te zijn: we gaan dit herstellen, maar dit kost tijd. Dit is niet vandaag of morgen geregeld.
- Voor de ouders die vergelijkbaar zijn behandeld als in de CAF 11-zaak starten de voorbereidingen ook in mei en de individuele behandeling in juni.
- Voor ouders die zijn geraakt door het hardheid stelsel wordt gestart met de individuele behandeling in juli.

Overig

Hoofdstuk 15 – overig

Ombudsman

Q. Kunt u de ombudsman en de Algemene Rekenkamer een grotere rol geven in het toezicht op de uitvoering.

A.

- De ombudsman en de Algemene Rekenkamer hebben op grond van diverse wetten de benodigde bevoegdheden om hun onderzoeken uit te oefenen
- Ik begrijp **de wens** om hen actief te betrekken bij het toezicht op de uitvoering en ik zou het **ook fijn vinden** als zij hier een rol in willen nemen
- De Ombudsman en de Algemene Rekenkamer gaan alleen **zelf over hun eigen agenda**
- Zoals ik heb aangekondigd wil ik werk maken van **evaluatiemomenten** op de uitvoering inbouwen. In ieder geval een na de proefperiode en een afsluitende evaluatie
- Ik zal met de Ombudsman en de Algemene Rekenkamer in overleg te treden over **een actieve rol** bij deze voorgenomen evaluaties
- Hiermee kan **hun inbreng betrokken** worden in de uitvoering.

Datalek

Q. Hoe is het datalek ontstaan?

A.

Inkomensafhankelijke huurverhoging (kader)

- Verhuurders mogen jaarlijks aan bepaalde huurders een inkomensafhankelijke hogere huurverhoging voorstellen.
- Verhuurders vragen daarvoor bij de Belastingdienst huishoudverklaringen op.
- In 2020 komen huishoudens met een gezamenlijk inkomen boven € 43.5742 in aanmerking voor een inkomensafhankelijke hogere huurverhoging.
- Uitgezonderd zijn huishoudens met een of meer AOW-gerechtigden en huishoudens van vier of meer personen.
- De Belastingdienst vermeldt in deze voorkomende gevallen dat het desbetreffende huishouden tot de uitzonderingsgroep behoort. De verhuurder weet dan dat hij geen inkomensafhankelijke hogere huurverhoging mag voorstellen.

Wat is er gebeurd?

- Belastingdienst heeft in de uitvoering van 2020 in eerste instantie abusievelijk een AOW-leeftijd van 66 jaar en 8 maanden gehanteerd.
- In het pensioenakkoord van 2019 is echter het tempo van de stijging van de AOW-leeftijd vertraagd, waardoor de AOW-leeftijd in 2020 op 66 jaar en 4 maanden is gesteld.

Gevolg: foutieve huishoudverklaringen

- Er zijn aan 139 huurders voor 932 huishoudens foutieve huishoudverklaringen verstrekt
- de Belastingdienst heeft ten onrechte een huishoudverklaring afgegeven waarin staat dat het huishouden vanwege het inkomen in aanmerking komt voor een inkomensafhankelijke hogere huurverhoging
- Het gaat hierbij om huishoudens waarvan een of meer personen al AOW-gerechtigd zijn en daarmee zijn uitgezonderd van de inkomensafhankelijke hogere huurverhoging.

Ondernomen acties door Belastingdienst

- De Belastingdienst heeft de programmatuurfout op 20 mei 2020 hersteld.
- De Belastingdienst heeft een excuusbrief naar de betrokken 139 verhuurders gestuurd.
- Aan de verhuurders is gevraagd om voor de huishoudens aan wie zij een inkomensafhankelijke hogere huurverhoging van meer dan 5,1% (maar maximaal 6,6%) hebben voorgesteld, dat huurverhogingsvoorstel naar beneden bij te stellen (tot maximaal 5,1%).
- De Belastingdienst heeft een excuusbrief aan 932 huishoudens gestuurd
- Belastingdienst informeert huurders in die brief over de foutieve huishoudverklaringen en het verzoek aan de verhuurder om het huurverhogingsvoorstel van meer dan 5,1% naar beneden bij te stellen. Mocht de verhuurder dat niet doen, dan kan de huurder tot 1 juli 2020 een bezwaarschrift bij de verhuurder indienen. Als de verhuurder het bezwaar niet

accepteert en het huurverhogingsvoorstel niet naar beneden bijstelt, dan kan de huurder een uitspraak van de Huurcommissie vragen. De Huurcommissie zal haar uitspraak op de juiste AOW-leeftijd van 2020 baseren.

- De Belastingdienst heeft het incident bij de Autoriteit persoonsgegevens als datalek gemeld. Aangezien van 932 huishoudens ten onrechte de inkomenscategorie van het huishoudinkomen (hoger dan €43.574) is verstrekt, is er sprake van een datalek.

De minister van BZK (portefeuille Wonen) heeft op 5 juni 2020 de Kamer per brief geïnformeerd

Toelichting

- De Belastingdienst heeft een onjuiste AOW-leeftijd gebruikt en daardoor foutieve huishoudverklaringen afgegeven
- Dit datalek ligt mogelijk politiek gevoelig, omdat de AOW-gerechtigden een kwetsbare groep is

Uitvoeren BD

Q. Waarom moet de Belastingdienst dit uitvoeren?

A.

- Allereerst, de benodigde informatie is bij de Belastingdienst/Toeslagen aanwezig
- Daarnaast vind ik het belangrijk dat de Belastingdienst/Toeslagen zelf de herstelmogelijkheid kan uitvoeren om te bouwen aan het herstel van het vertrouwen
- Ik zie dit als kans voor de Belastingdienst om het vertrouwen van de maatschappij terug te winnen
- Ik heb bewust gekozen voor een aparte herstelorganisatie waarvoor juist medewerkers met andere competenties worden ingezet
- Bovendien ben ik samen met mijn collega voornemens om Toeslagen te ontvlechten. Dat zal de aansturing in de toekomst vereenvoudigen.

Uitgezet door , nog geen antwoord

Q. Aantallen uitbetaling/

A.

Vragen SZW

Spreeklijn Onderzoeksbureau Integriteit Financiën
Algemeen

- Laat ik voorop stellen dat ik de erkentelijk ben dat hij misstanden aan de kaak heeft gesteld en dat hij dit ook lang heeft volgehouden.
- Ik heb hem zelf ook gesproken op 11 maart en uit dat gesprek bleek ook dat er moed voor nodig is om dit te doen.
- [EVT: staatssecretaris Snel heeft al gezegd dat in ieder geval de bewering van klopte, dat voor een periode bezwaarschriften telefonisch of via een informatiebrief afgedaan zijn zonder dat daarop een gemotiveerde schriftelijke uitspraak met rechtsmiddelenverwijzing volgde.
- Ook zei mijn ambtsvoorganger in zijn brief van 29 november: *De opmerkingen van de laten zien dat interne signalen beter moeten worden opgepakt]*

- Ik vind het belangrijk dat medewerkers de ruimte hebben om problemen te signaleren en dat wij dit binnen de Belastingdienst ook stimuleren.
- We werken aan een cultuur waar signalen open kunnen worden besproken,
 - met collega's
 - met leidinggevenden
 - of indien nodig via routes die een klokkenluider goed beschermt. Om die reden zijn de onafhankelijke raadspersonen in het leven geroepen, om signalen vertrouwelijk bij neer te leggen.

Specifiek dit onderzoek

- Ik wil eerst kort toelichten wat er de afgelopen periode gespeeld heeft.
- Op 13 november vorig jaar heeft zijn de mogelijke misstanden bij bezwaren aan het ministerie en de Kamer gestuurd.
- Mijn ambtsvoorganger zou al met in gesprek gaan over zijn melding en signalen.
- Door zijn voortijdige vertrek is dit gesprek op 21 januari 2020 overgenomen door de minister.

- Op basis van dit gesprek heeft de als werkgever een integriteitsonderzoek ingesteld naar de melding van
- Dat onderzoek is belegd bij het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën van het ministerie van Financiën.
- Zij zijn gestart met een vooronderzoek dat was gericht op het verkennen van de inhoud van de melding en de mogelijkheden om op basis van deze melding aanvullend (feiten)onderzoek in te stellen.
- Het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën heeft nu een eerste tussentijdse rapportage met onderzoeksperspectieven opgesteld aan als opdrachtgever en werkgever. De heeft deze tussenrapportage ontvangen op 6 mei. Ik ben op hoofdlijnen over de uitkomsten geïnformeerd.
- Uit de tussenrapportage volgt dat de melding van een misstand serieus wordt genomen en zorgvuldig nader moet worden uitgezocht. Dit zal vanwege het grote belang van zorgvuldigheid door een externe gebeuren.
- Het onderzoek zal zich richten zich op

1. de inhoud van de melding, en
 2. hoe met de melder is omgegaan
- Het is nu te vroeg om conclusies te trekken over de uitkomsten van dat onderzoek.
 - is ook over de aanbeveling om extern onderzoek te doen geïnformeerd.

Rapport integriteit Kamer

Q. Kan de Kamer dit rapport ontvangen?

A.

- De tussenrapportage van het onderzoeksbureau Integriteit Financiën is een correspondentie tussen als opdrachtgever en werkgever, en als voormalig werknemer.
- De tussenrapportage is een vooronderzoek dat zich afspeelt in de relatie tussen werkgever en werknemer. Daarover kan het kabinet geen uitspraken doen.
- Ik kan u toezeggen dat indien uit het definitieve onderzoek conclusies komen die bredere implicaties hebben dan de casus , dat ik die met de Kamer zal delen. En daar zal ik ook bij zeggen hoe ik hier vervolg aan wil geven.

Meenemen signalen

Q. Neemt u in dit onderzoek ook de signalen mee van

- In dit onderzoek wordt echt alleen specifiek gekeken naar de wijze waarop met de en zijn melding zijn omgegaan.
- Dat laat onverlet dat ik er aan hecht om alle signalen te gebruiken om de nodige veranderingen teweeg te brengen binnen de Belastingdienst.
- Ik heb regelmatig contact met en neem haar signalen serieus. Ik ga graag in gesprek met om te zorgen dat haar signalen de juiste opvolging krijgen.

Top Belastingdienst

Q. Wordt de top van de belastingdienst nou onderzocht?

A.

- heeft serieuze signalen van mogelijke misstanden naar voren gebracht;
- Het is goed dat die signalen nu serieus en zorgvuldig worden onderzocht;
- Mocht dit onderzoek of een ander onderzoek leiden tot maatregelen van de werkgever, dan is dat iets tussen werkgever en werknemer.
- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden. Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Vormgeving rapport

Q. Hoe gaat het onderzoek eruit zien?

A.

- Na het gesprek met de minister heeft het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën een vooronderzoek gedaan naar de melding. Dat heeft geresulteerd in een tussenrapportage.
- In de tussenrapportage wordt geadviseerd een vervolgonderzoek in te stellen naar de inhoud van de melding, en hoe er met melder en melding is omgegaan.
- Het vervolgonderzoek zal extern worden uitgevoerd. Dat is een van de waarborgen voor de zorgvuldigheid van dit onderzoek.
- De opdracht voor dit vervolgonderzoek moet nog worden opgesteld en worden verstrekt.

Duur proces

Q. Waarom duurt het allemaal zo lang?

A.

- De signalen van de zijn op hoofdpijnen besproken met de Minister tijdens een gesprek op 21 januari 2020.
- Daarna heeft een onderzoek in laten stellen.
- Dit vooronderzoek heeft nu geresulteerd in een tussentijdse rapportage met voorstellen voor vervolgonderzoek;
- Ik vind het in dit geval ook belangrijk dat het onderzoek uiterst zorgvuldig gebeurt. Dat doet recht aan de positie van alle betrokkenen;
- Het onderzoek zal dan ook extern worden uitgevoerd;
- Met inachtneming van de benodigde zorgvuldigheid wordt zo veel mogelijk voortvarendheid betracht.

Andere signalen en misstanden

Q. Waarom zijn andere signalen en misstanden niet betrokken bij dit onderzoek?

A.

- Het onderzoek waaraan u refereert heeft in eerste instantie betrekking op de misstanden die de heeft aangekaart en hoe daarop is gereageerd.
- Elke melding van een misstand vraagt een eigenstandig en zorgvuldig onderzoek.
- Dat neemt niet weg dat de eerder gedane oproep van de Minister aan medewerkers en anderen om signalen te delen met het ministerie van Financiën blijft staan. Die signalen kunnen ook weer leiden tot eigen onderzoeken.

Q. Doet u aangifte?

A.

- Het onderzoek heeft betrekking op de misstanden die heeft aangekaart en hoe daarmee is omgegaan.
- Dit moet nu heel goed worden onderzocht.
- Mocht uit dit onderzoek vermoedens van ambtsmisdrijven ontstaan, dan zal aangifte worden gedaan. De wet laat daarin geen keuze.

Intranetbericht en persvragen

Q. Waarom zat er licht tussen intranetbericht en antwoorden persvragen?

A.

- In de media is de suggestie gewekt dat de interne berichtgeving binnen de belastingdienst zou afwijken van berichtgeving naar buiten.
- Dat is niet het geval. Ook in het interne bericht aan de medewerkers van de Belastingdienst is vermeld dat de melding serieus wordt genomen en dat er zorgvuldig feitenonderzoek moet plaatsvinden.
- Het bericht verheldert wel dat er nog geen definitief rapport is.

Documenten CDA verstrekken

Q. Kamerlid Omtzigt (CDA) verzoekt mij om de twee presentaties van het MT fraude te delen die aan vorige Staatssecretarissen zijn gegeven.

A.

- In antwoord op de vraag van de heer Omtzigt om de **twee presentaties** van het MT fraude te delen die aan vorige Staatssecretarissen zijn gegeven.
- Voor zover deze presentaties zien op het CAF-team, zijn deze op 15 november reeds **openbaar** gemaakt
- Nu begrijp ik dat de heer Omtzigt **ook** de delen van deze presentatie wil ontvangen die **destijds buiten de reikwijdte** vielen.
- Ik ben bereid deze te delen, dat kan op korte termijn.
- Enkele passages zijn echter **toezichtvertrouwelijk**, dus ik stel voor om **die concrete** passages vertrouwelijk met uw Kamer te delen.

Presentaties – bij doorvragen

Welke informatie wordt gedeeld

Q Welke informatie wordt nu met de Tweede Kamer gedeeld?

A

- In november 2019 zijn in het Wob-besluit CAF alleen de passages openbaar gemaakt die betrekking hadden op CAF.
- Nu worden de presentaties integraal met de Kamer gedeeld.
- In de presentaties ging het om alle fraudefenomenen die in 2013 aan de orde waren, o.a. bij de BPM en ook bij Douane.

Stavaza wob-verzoek verslagen MT

Q Wat is de stand van zaken rond het Wob-verzoek tot openbaarmaking van alle verslagen van het MT-fraude?

A

- Op zeer korte termijn wordt dit Wob-besluit verzonden. De twee presentaties die nu naar de Kamer zijn gestuurd maken daar onderdeel van uit.

Integraal openbaar

Q Worden de presentaties integraal openbaar gemaakt bij het Wob-besluit?

A

- Nee,
- enkele passages worden gelakt omdat die controlestrategische informatie bevatten die ook nu nog relevant zijn.

Welke informatie krijgt de informatie

Q Krijgt de Kamer wel alle informatie?

A

- Ja
- de Kamer krijgt ter vertrouwelijke informatie ook een set van de presentaties zonder gelakte informatie (behoudens de namen van degenen die de presentatie hebben verzorgd)